

Crna Gora
Ministarstvo unutrašnjih poslova

IZVJEŠTAJ

O REALIZACIJI AKCIONOG PLANA ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE ZA SUZBIJANJE NEDOZVOLJENOG POSJEDOVANJA, ZLOUPOTREBE I TRGOVINE MALOKALIBARSKIM I LAKIM ORUŽJEM I MUNICIJOM, OD 2019. DO 2025. GODINE, ZA 2024. GODINU

Podgorica, jun 2025. godine

I. UVODNI REZIME

Ministarstvo unutrašnjih poslova, kao koordinator izrade i sprovođenja Strategije za suzbijanje nedozvoljenog posjedovanja, zloupotrebe i trgovine malokalibarskim i lakim oružjem i municijom od 2019. do 2025. godine, pratilo je realizaciju sprovedenih mjera i aktivnosti iz Akcionog plana za 2024. godinu. Strategija obuhvata kontrolu i nadzor nad službenim i civilnim oružjem, uključujući aspekte zakonodavnog uređenja, operativnih aktivnosti, međunarodne saradnje i preventivnih mjera, a sprovodi se uz značajnu podršku međunarodnih partnera.

Opšti cilj ovog strateškog dokumenta ostaje usmjeren na izgradnju sveobuhvatnog i efikasnog sistema kontrole malokalibarskog i lakog oružja i municije, sa fokusom na jačanje zakonodavnog okvira, suzbijanje nelegalnih tokova, usklađivanje sa EU standardima i unapređenje kapaciteta nadležnih organa.

U toku 2024. godine, sprovođenjem planiranih aktivnosti ostvaren je značajan napredak u više oblasti. Od ukupno 86 aktivnosti predviđenih za realizaciju Akcionim planom, 66 aktivnosti su u potpunosti realizovane, 19 djelimično realizovane, dok jedna nije realizovana. Realizacija je ostvarena uz tehničku i finansijsku podršku partnera poput UNDP-SEESAC, UNODC, OSCE i Evropske unije.

U fokusu su bili procesi harmonizacije zakonodavstva, jačanje fokalnih tačaka za oružje, unapređenje kapaciteta granične i kriminalističke policije, kontinuirano prikupljanje podataka i sprovođenje aktivnosti koje imaju za cilj smanjenje potražnje i prisustva ilegalnog oružja, kao i promjenu svijesti građana o štetnosti njegovog posjedovanja.

Ključni izazovi identifikovani su u domenu normativnog uređenja oblasti eksplozivnih prekursora, tehničke opremljenosti i institucionalne koordinacije, kao i u domenu standardizacije obuka i praksi na lokalnom nivou.

Operativni cilj 1: unapređenje zakonodavnog okvira i njegovo usklađivanje sa međunarodnim standardima

Tokom 2024. godine nastavljen je intenzivan rad na unapređenju i usklađivanju nacionalnog zakonodavstva koje reguliše kontrolu naoružanja, sa fokusom na potpunu harmonizaciju sa pravnim okvirom Evropske unije i relevantnim međunarodnim dokumentima. U cilju ispunjavanja ovog strateškog cilja, nastavljena je izrada Predloga Zakona o oružju.

Nakon sprovedene detaljne analize usklađenosti domaćih zakona, uključujući Krivični zakonik, Zakonik o krivičnom postupku i druge srodne propise, sa propisima EU, kao i sa obavezama koje proizilaze iz Konvencije Ujedinjenih nacija protiv transnacionalnog organizovanog kriminala i Protokola o vatrenom oružju i usvajanja ovih izmjena u prethodnom periodu, pristupljeno je procesnom postupanju u predmetima u vezi sa vatrenim oružjem. Poseban akcenat stavljen je na odredbe, koje se odnose na otkrivanje, istraživanje i gonjenje krivičnih djela povezanih sa nezakonitom proizvodnjom i prometom oružja, njegovih dijelova i municije.

Primjena novih odredbi zakona zahtijevala je period doobučavanja, prikupljanja najboljih praksi, a za izvještajni period imali smo **4** pokrenutih postupaka i **0** presuda po novim oblicima krivičnih djela definisanih Krivičnim zakonom.

Tužilaštvo je u toku 2024 godine ukupno imalo **289** predmeta u radu koji se odnose na zloupotrebu vatrenog oružja, i to **64** predmeta iz ranijeg period i **225** predmet iz izvještajnog perioda.

Takođe, izvršena je analiza stanja u oblasti proizvodnje i kontrole proizvodnje naoružanja, a formiran je i radni tim zadužen za izradu posebnog propisa koji će regulisati ovu oblast.

U okviru operativnih mjera, unaprijeđene su kriminalističko-operativne evidencije, kao i razmjena dobre prakse među nadležnim institucijama. Sprovedena je analiza procedura za čuvanje, održavanje i bezbjedno skladištenje naoružanja, municije i eksploziva u državnim organima, kao i dodatne obuke službenika.

Analiza ukupnog stanja i procedura skladištenja oružja i municije u svim državnim institucijama još nije realizovana, jer je njeno sprovođenje uslovljeno prethodnim popisom naoružanja i municije po skladišnim lokacijama.

Operativni cilj 2: da se zakonodavstvo o kontroli naoružanja uspostavi i u potpunosti uskladi sa regionalnim okvirom Evropske unije i drugim relevantnim međunarodnim obavezama i da se standardizuje širom regiona

Tokom izvještajnog perioda, ostvareni su značajni koraci ka uspostavljanju politika i praksi kontrole naoružanja koje se temelje na pouzdanim i analiziranim podacima. U cilju poboljšanja kvaliteta i upotrebljivosti prikupljenih informacija, izvršena je analiza postojeće prakse prikupljanja podataka, a službene evidencije su dopunjene dodatnim parametrima – uključujući pol počinioca i žrtve, kao i geografski kontekst događaja. Ove dopune omogućavaju izradu sveobuhvatnih godišnjih analiza stanja u oblasti malokalibarskog i lakog oružja (SALW).

Komisija za malo i lako oružje nastavila je da ima centralnu ulogu u kreiranju politika, godišnjem prikupljanju i analiziranju podataka, kao i koordinaciji i praćenju sprovođenja mjera iz Strategije. Poseban akcenat stavljen je na unapređenje sistematskog prikupljanja i obrade podataka iz sektora krivičnog pravosuđa.

Uspostavljen je mehanizam kojim se osigurava da svako pronađeno, zaplijenjeno ili oduzeto oružje, municija i eksploziv budu evidentirani i praćeni na teritoriji Crne Gore. Policija redovno unosi podatke o izgubljenom i ukradenom oružju u međunarodne baze podataka kao što su **INTERPOL** i **iTrace**, čime se doprinosi globalnoj borbi protiv nezakonitog prometa oružja.

Iako je prethodno obezbijedena specijalizovana oprema – mašina za označavanje oružja, i organizovane obuke službenika – sistem označavanja još uvijek nije aktiviran, budući da nedostaje odgovarajući podzakonski propis, kojim bi se regulisalo njegovo sprovođenje.

Crna Gora je nastavila da ispunjava međunarodne obaveze u ovoj oblasti, uključujući redovno izvještavanje u skladu sa obrascem OEBS-a o malokalibarskom i lakom oružju, kao i obavezama koje proizlaze iz Akcionog plana UNPoA.

Upravljanje i koordinacija aktivnosti dodatno su unaprijeđeni kroz jasno definisanje nadležnosti i dodjelu konkretnih zadataka nadležnim organima. Odsjek za kriminalističko-obavještajne poslove, kao stručno i ovlašćeno tijelo, ima pristup evidencijama o registrovanom, nestalom, pronađenom oružju, kao i oružju koje je predmet forenzičkog vještačenja. Službenici ovog odsjeka nastavljaju sa stručnim usavršavanjem u cilju daljeg osnaživanja kapaciteta za operativno djelovanje

Operativni cilj 3: da se znatno smanje nedozvoljeni tokovi vatrenog oružja, municije i eksploziva

U cilju smanjenja nezakonitih tokova vatrenog oružja, municije i eksploziva, tokom 2024. godine nastavljen je rad na jačanju saradnje sa tijelima nadležnim za integrisano upravljanje granicom, kao i na unapređenju mehanizama kontrole i nadzora konvencionalnog oružja. Ipak, mehanizmi kontrole u vezi sa prekursorima i dalje nijesu značajnije razvijeni.

Saradnja na regionalnom nivou dodatno je unaprijeđena kroz učešće u brojnim platformama i inicijativama koje okupljaju zemlje Zapadnog Balkana. Kroz djelovanje Komisije za malokalibarsko i lako oružje, kao i kroz mehanizme poput RASR, EMPACT, SEEFEN, SEEFEG, RACVIAC, RIEP i EU P&P, ostvarena je kontinuirana razmjena iskustava i dobre prakse. U okviru regionalne saradnje, formiran je i jedan zajednički granični prelaz, a realizovane su i zajedničke operacije pod vođstvom EMPACT inicijative i INTERPOL-a.

Obuke službenika realizovane su putem različitih mehanizama, uključujući povremene TAIEX i CEPOL obuke, kao i CEPOL programe razmjene. Obuke na nacionalnom nivou se organizuju, ali sa manjim intenzitetom. Planirana je intenziviranje obuka u organizaciji CEPOL-a u narednom period.

Za potrebe boljeg praćenja i analize incidenata u vezi sa vatrenim oružjem, koristi se regionalna onlajn platforma koja obuhvata zemlje jugoistočne Evrope – Albaniju, Bosnu i Hercegovinu, Kosovo*, Moldaviju, Crnu Goru, Srbiju i Sjevernu Makedoniju. Platforma omogućava jednostavan uvid u podatke o incidentima kroz pretragu po vrsti incidenta, vrsti oružja, polu žrtve i počinioca, kao i geografskoj lokaciji događaja.

Sektor granične policije tokom 2024. godine radio je na jačanju svojih kapaciteta, unapređene su procedure i sposobnosti za detekciju, analizu, identifikaciju i sprovođenje istraga koje se odnose na vatreno oružje, municiju i eksplozive. Sprovedena je i analiza potreba za nabavku opreme za detekciju oružja, pri čemu je jedan dio potrebne opreme već obezbijeđen. I dalje postoji prostor za unapređenje mehanizama nadzora nad prometom prekursora.

Ministarstvo ekonomskog razvoja nastavilo je da vodi evidenciju o privrednim subjektima koji se bave spoljnom trgovinom kontrolisanom robom, uključujući oružje i vojnu opremu, kao i o registrovanim brokerima. U toku 2024. godine izdato je ukupno **36 dozvola** za izvoz oružja i vojne opreme.

Operativni cilj 4: da se znatno smanji snabdijevanje, potražnja i zloupotreba vatrenog oružja kroz povećanje nivoa svijesti o opasnosti oružja, edukaciji, promovisanju kontrole naoružanja i boljoj obaviještenosti

Tokom 2024. godine realizovane su aktivnosti usmjerene na smanjenje potražnje i zloupotrebe vatrenog oružja kroz unapređenje svijesti javnosti o rizicima koje oružje nosi sa sobom, kao i kroz mjere edukacije i informisanja. Poseban fokus stavljen je na jačanje povjerenja građana u institucije bezbjednosti, kao važan preduslov za uspješnu prevenciju i kontrolu oružja.

U segmentu prevencije nasilja, posebno porodičnog i rodno zasnovanog nasilja, ranije formirani operativni tim za borbu protiv nasilja u porodici i nasilja nad ženama, funkcionisao je kroz redovne koordinacione sastanke. Cilj ovih aktivnosti je povećanje svijesti o štetnim posljedicama zloupotrebe oružja u porodičnim odnosima, kao i unapređenje institucionalnog odgovora.

Značajan korak postignut je kroz ranije uspostavljanu jedinstvenu bazu podataka o porodičnom nasilju, koja omogućava elektronsku i automatizovanu razmjenu podataka između Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva rada i socijalnog staranja i policije. Baza obuhvata podatke o svim učesnicima slučajeva porodičnog nasilja – žrtvama, počiniocima, djeci, preduzetim mjerama, krivičnim i

prekršajnim prijavama, kao i procijenjenim rizicima. Ova funkcionalnost proizašla je iz zajedničke inicijative nadležnih institucija i partnera kroz projekat koji su realizovali UNDP i Evropska unija, s ciljem jačanja rodne ravnopravnosti i bezbjednosti zajednice.

Operativni cilj 5: da se znatno smanji broj vatrenog oružja u nelegalnom posjedu

U cilju smanjenja količine oružja koje se nalazi u nezakonitom posjedu, tokom izvještajnog perioda nastavljene su aktivnosti koje podstiču dobrovoljnu predaju oružja bez pravnih posljedica. Tokom 2024. godine građani su predali ukupno **188 komada oružja, 60 komada djelova oružja, 10 minsko-eksplozivna sredstva**, kao i **2072 komada municije**. Predaja oružja nije vremenski ograničena i ostaje trajna mogućnost za sve građane.

U cilju daljeg unapređenja nadzora nad procesom deaktivacije oružja, planirano je unapređenje normativnog okvira kroz usvajanje Zakona o oružju.

Operativni cilj 6: da se smanji broj viška i uništi zaplijenjeno malokalibarsko i lako oružje i municija

U 2024. godini nije sproveden proces uništavanja viškova i zaplijenjenog oružja, ali je nastavljeno sa prikupljanjem oružja i njegovoj pripremi za uništavanje u narednom periodu.

Pored toga, nastavljene su aktivnosti u saradnji sa OEBS-om na uspostavljanju sveobuhvatne procedure za upravljanje životnim ciklusom oružja i municije, uključujući njihovo praćenje od nabavke do uništenja. Policija i Vojska Crne Gore nastavile su aktivnosti na uništavanju neeksplozivnih ubojnih sredstava, uz tehničku i finansijsku podršku međunarodnih partnera.

U realizaciju ovog cilja uključene su i aktivnosti u okviru kampanje „**Poštuj život – vrati oružje!**“.

Operativni cilj 7: da se znatno smanji rizik širenja i preusmjeravanja vatrenog oružja, municije i eksploziva u protivpravne tokove

U okviru ovog cilja, značajan doprinos postignut je povećanjem bezbjednosti skladišnih objekata, čime je smanjen rizik od zloupotrebe i neovlašćenog pristupa oružju i municiji. Ove aktivnosti je potrebno nastaviti i dodatno osnažiti.

Takođe, ukazano je na potrebu **daljeg unapređenja sistema kontrole, nadzora i inspeksijskog nadzora** nad pravnim licima i preduzetnicima koji rukuju oružjem, municijom i eksplozivnim sredstvima, uključujući i službeno oružje.

Od ukupno **86 aktivnosti** planiranih za realizaciju:

- **66 aktivnosti** je u potpunosti realizovana (**76,74%**),
- **19 aktivnosti** djelimično je realizovano (**22,09%**), uglavnom zbog njihove kontinuirane prirode,
- **1 aktivnost** nije realizovana (**1,17%**).

Ostvaren je **visok stepen realizacije** planiranih mjera, što ukazuje na kontinuiran napredak i posvećenost institucija sprovođenju ciljeva Strategije.

II. INFORMACIJA O NAPRETKU U POSTIZANJU OPERATIVNIH CILJEVA

Operativni cilj 1: zakonodavstvo o kontroli naoružanja uspostavljeno i u potpunosti usklađeno s regionalnim okvirom Evropske unije i drugim relevantnim međunarodnim obavezama i standardizovano širom regiona

Nacrt Zakona o oružju i municiji, koji će u potpunosti biti usklađen sa Direktivom (EU) 2021/555, je u finalnoj fazi usaglašavanja i priprema za usvajanje. Istovremeno su započete aktivnosti na izradi podzakonskih akata koji uređuju postupke trajnog onesposobljavanja oružja, u skladu sa Uredbom EU 2018/337.

U saradnji sa međunarodnim partnerima (UNODC, SEESAC, OEBS), pružena je ekspertaska podrška u izradi i evaluaciji zakonskih i podzakonskih rješenja. Poseban fokus stavljen je na usaglašavanje odredbi koje se odnose na rodno zasnovano nasilje, bezbjednosne provjere i ljekarske preglede za nosioce oružja, kao i uslove za izdavanje oružnih listova.

Tokom 2024. godine nastavljen je napredak u normativnom usklađivanju pravnog okvira Crne Gore sa evropskim zakonodavstvom u oblasti kontrole naoružanja. Doprinos realizaciji ovog cilja ostvaren je kroz više aktivnosti koje su obuhvatale analizu postojećih propisa, pripremu novih zakonskih rješenja, kao i učešće u regionalnim procesima harmonizacije zakonodavstva. Predstavници Ministarstva unutrašnjih poslova učestvovali su na Regionalnom sastanku o usklađivanju nacionalnog zakonodavstva sa EU pravnom tekovinom u oblasti kontrole SALW-a, koji je održan u Briselu 21. i 22. oktobra 2024.godine. Sastanak je bio prilika da zemlje Zapadnog Balkana, Moldavija i Ukrajina, kao potencijalne članice Evropske unije zajedno identifikuju eventualne probleme prilikom transponovanja i implementacije Direktiva Evropske unije koje se odnose na zakone koji definišu kontrolu malog i lakog naoružanja, te eksplozivnih materija i pirotehnike. Sagovornici su podijelili dobre prakse i iskustva, dok su predstavnici tijela Evropske unije prezentovali ključne izazove sa kojima se prilikom izrade zakona, pomenute države mogu susresti. Posebno se insistiralo na definisanju i usklađivanju normi

koje se odnose na uvoz, izvoz, tranzit SALW-a, te licenciranja proizvođača i brokera eksplozivnih materija. U isto vrijeme ukazano je i na problematiku kategorizacije oružja, koja, kako je objašnjeno, nije jednobrazna ni u zemljama članicama, ali je opisno usklađena.

Zakonodavni okvir koji reguliše oblast kontrole malokalibarskog i lakog oružja u Crnoj Gori obuhvata sledeće propise:

- Zakon o oružju (“Sl. list CG”, br. 10/15),
- Zakon o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma,
- Zakon o kontroli izvoza robe dvostruke namjene (“Sl. list CG”, br. 145/21),
- Zakon o spoljnoj trgovini naoružanjem i vojnom opremom,
- Zakon o spoljnoj trgovini robom i uslugama koje mogu biti korišćene za izvršenje smrtne kazne, mučenje ili drugo okrutno postupanje,
- Carinski zakon,
- Krivični zakonik i Zakonik o krivičnom postupku.

U oblasti eksploziva i opasnih materija, nadležni propisi su:

- Zakon o eksplozivnim materijama (49/08, 31/14, 31/17),
- Zakon o zapaljivim tečnostima i gasovima,
- Zakon o prevozu opasnih materija.

Usklađenost sa EU propisima:

- Zakon o oružju je djelimično usklađen sa Direktivom (EU) 2021/555, ali još nije usklađen sa Uredbom 2018/337 i Direktivama 2019/68 i 2019/69.
- Zakon o izvozu robe dvostruke namjene i Zakon o spoljnoj trgovini naoružanjem i vojnom opremom u potpunosti su usklađeni sa pravnim okvirom EU.
- Propisi koji se odnose na civilnu upotrebu eksploziva nisu usklađeni sa relevantnim EU normama.

U nastojanju da se crnogorsko zakonodavstvo uskladi sa standardima Evropske unije, u **Podgorici je 22. i 23. februara održana Radionica o Nacrtu zakona o civilnoj upotrebi eksploziva**. Radionica je okupila članove radne grupe koju je formiralo Ministarstvo unutrašnjih poslova Crne Gore i predstavnike nadležnih ministarstava koja se bave raznim aspektima eksploziva za civilnu upotrebu. Primarni cilj radionice bio je olakšati izradu Zakona o civilnoj upotrebi eksploziva i relevantnih podzakonskih akata. SEESAC je pružio stručnu podršku tokom radionice kako bi pomogao u izradi nacrtu novog zakonodavstva, osiguravajući da je besprijekorno usklađen sa relevantnim regulatornim okvirom EU.

Ova inicijativa odražava stalnu posvećenost SEESAC-a pružanju podrške Crnoj Gori u borbi protiv prijetnji koje predstavlja nezakonita trgovina malokalibarskim oružjem, lakim oružjem i eksplozivima.

Tokom izvještajnog perioda nastavljen je rad na unapređenju zakonodavnog okvira:

- Predlog Zakona o oružju je bio u proceduri, u cilju potpune usklađenosti sa Direktivom 2021/555. Ovaj zakon detaljno uređuje postupke onesposobljavanja oružja, njegovo označavanje, kao i postupak prijave i evidentiranja. U okviru svoje stalne podrške da pomogne Ministarstvu unutrašnjih poslova Crne Gore u usklađivanju sa pravnim tekovinama EU i međunarodnim standardima, SEESAC je organizovao **radionicu u Podgorici 3-4. septembra 2024. godine** kako bi pomogao Radnoj grupi MUP-a da izradi prvi nacrt novog Zakona o oružju i municiji.

Dvodnevna radionica bila je fokusirana na rješavanje praznina u postojećem okviru i važnim odredbama novog nacrta zakona, uključujući:

- Definicije i kategorizacija oružja i municije,
- Odredbe o posjedovanju i nošenju oružja i municije,
- Odredbe o prikupljanju i registraciji oružja i municije,

Stručna podrška SEESAC-a obezbijedila je da nacrt zakona bude usklađen sa relevantnim regulatornim okvirom EU, jačajući kapacitete Crne Gore u borbi protiv prijetnji koje predstavlja nezakoniti promet malokalibarskog oružja, lakog oružja i eksploziva.

U saradnji sa Generalnim direktoratom Evropske komisije za migracije i unutrašnje poslove (DG Home), SEESAC je organizovao dvodnevnu **regionalnu radionicu od 21. do 22. oktobra u Briselu**. Ovaj godišnji događaj okupio je kreatore politika i tehničke stručnjake iz EU i jugoistočne Evrope kako bi razgovarali o ključnim zakonskim okvirima, koji se odnose na vatreno oružje i eksplozive. Radionica služi kao vitalna platforma za Zapadni Balkan, Moldaviju i Ukrajinu za razmjenu informacija o svom zakonodavnom napretku, rješavanje izazova i sticanje uvida u nedavne promjene pravne tekovine EU u ovim oblastima.

- Izdavanje relevantnih dokumenata.
- Planirano je donošenje novog podzakonskog akta kojim će se propisati tehnike onesposobljavanja oružja, u skladu sa Uredbom EU 2018/337.
- Ministarstvo unutrašnjih poslova je započelo izradu novog Pravilnika u saradnji sa Ministarstvom zdravlja, koji će detaljno regulisati zdravstvenu sposobnost za držanje i nošenje oružja, način izdavanja ljekarskih uvjerenja; uslove koje mora da

ispunjava jedna zdravstvena organizacija da bi mogla da izdaje ovu vrstu uvjerenja; način i postupak obavljanja ljekarskih pregleda – popis bolesti i zdravstvenih stanja koja su smetnja za izdavanje isprava o oružju, kao i način i postupak izvjaštavanja Ministarstva o promjeni zdravstvenog stanja lica koja u svom posjedu imaju registrovano oružje.

- Razmatra se uvođenje dodatnih mjera za pooštavanje uslova za izdavanje oružnih listova, efikasnije procedure oduzimanja oružja, kao i preciznija pravila o čuvanju i skladištenju oružja, nadzoru nad trgovcima oružjem i klasifikaciji konvertibilnog oružja.

Krivični zakonik Crne Gore, izmijenjen i dopunjen krajem 2023. godine, dodatno je osnažio kaznenu politiku u oblasti nedozvoljene trgovine oružjem (član 403), čime je u potpunosti ispunjen kriterijum dvostruke kažnjivosti u međunarodnoj saradnji u krivičnim stvarima.

Međunarodna saradnja i regionalni dijalog: Čitav niz aktera trenutno pruža podršku u oblasti cilja 1, uključujući UNODC (u vezi sa Protokolom UN o vatrenom oružju), SEESAC (u vezi sa pravnim tekovinama EU) i OEBS (u vezi sa onesposobljavanjem). Između tih aktera se redovno odvijaju kontakti, posebno između UNODC i UNDP, pri čemu SEESAC ima važnu ulogu u koordinaciji aktivnosti, uključivanju različitih aktera i održavanju koordinacionih sastanaka. Sastanci o usklađivanju zakonodavstva, koji su posvećeni pravnom okviru za vatreno oružje, municiju i eksplozive, pružaju priliku da se razmatra status ostvarenja tih aspekata cilja 1. Crna Gora je tokom 2024. nastavila učešće u regionalnim inicijativama u cilju harmonizacije zakonodavstva. Posebno se izdvaja učešće na sastancima organizovanim od strane SEESAC-a i relevantnih tijela Evropske unije, što je doprinijelo razmjeni iskustava i dodatnoj podršci za reformu domaćih propisa.

Identifikovani izazovi, potrebe i neophodna podrška:

U oblasti operativnog cilja 1, koji se odnosi na **uspostavljanje i unapređenje zakonodavnog i regulatornog okvira za kontrolu vatrene oružja, municije i eksploziva**, ostvaren je dobar napredak. Posebno je značajno:

- **Usklađivanje zakonodavstva sa međunarodnim standardima**, uključujući potpunu usklađenost sa **Ugovorom o trgovini naoružanjem (ATT)**;
- Implementacija **EU Direktive 2021/555 i Uredbe 258/2012** u oblasti civilne upotrebe vatrene oružja;
- Usklađivanje sa **Zajedničkim stavom Savjeta EU 2008/944/CFSP** u oblasti izvoza vojne opreme.

U okviru toga, važan iskorak predstavlja i **formiranje Radne grupe za izradu Predloga zakona o prekursorima eksplozivnih materija**, čiji je nosilac Ministarstvo unutrašnjih poslova – Direktorat za zaštitu i spašavanje. U radu grupe učestvuju i druge institucije

(Ministarstvo ekonomskog razvoja, Ministarstvo zdravlja, Agencija za zaštitu životne sredine, Uprava policije), što pokazuje međusektorski pristup.

Izazovi se i dalje odnose na:

- Nedovoljno razvijen **nadzor nad prekursorima eksploziva**, gdje zakonsko uređenje ostaje ograničeno;
- Potrebu za **daljom harmonizacijom podzakonskih akata** i dosljednom primjenom usvojenih zakona u praksi;
- Potrebu za kontinuiranom **međuresornom koordinacijom** prilikom izrade i primjene zakona, uz uključivanje nadležnih inspekcijskih i bezbjednosnih službi.

U sprovođenju cilja 1 angažovan je **širok spektar međunarodnih partnera**:

- **UNODC** pruža podršku u vezi sa Krivičnim zakonom
- **SEESAC** podržava harmonizaciju sa pravnim tekovinama EU,
- **OEBS** pomaže u oblasti onesposobljavanja oružja i regulatornog nadzora.

Preporuke za dalju podršku u sprovođenju Operativnog cilja 1:

1. **Tehnička podrška za finalizaciju i usvajanje zakona o prekursorima eksploziva**, uključujući podršku u procjeni uticaja zakona i izradi pratećih podzakonskih akata;
2. **Izgradnja kapaciteta inspekcijskih i bezbjednosnih organa** za nadzor nad prometom i korišćenjem eksplozivnih materija i njihovih prekursora;
3. **Organizacija tematskih obuka i radionica** za zakonodavce, pravosudne organe i policiju o međunarodnim standardima i obavezama u vezi sa ATT, Protokolom UN o vatrenom oružju i EU zakonodavstvom;
4. **Uspostavljanje mehanizma za redovno praćenje implementacije zakonodavstva**, koji bi uključivao predstavnike svih relevantnih institucija, uz tehničku podršku SEESAC-a i drugih partnera;
5. **Jačanje međuinstitucionalne koordinacije** kroz formalne protokole o saradnji, kako bi se obezbijedila dosljedna primjena zakonodavstva u svim nadležnim sektorima;
6. **Uključivanje privatnog sektora i proizvođača oružja, municije i eksploziva** u proces konsultacija i edukacija u vezi sa novim zakonodavnim obavezama.

Ove mjere bi doprinijele **potpunom, funkcionalnom i održivom** ispunjenju cilja 1, osiguravajući pravnu osnovu za efikasnu kontrolu oružja u skladu sa međunarodnim obavezama Crne Gore.

Operativni cilj 2 – da politike i prakse kontrole naoružanja budu utemeljene na činjenicama i kriminalističko-obavještajnim podacima

1. Aktivnosti Koordinacionog tijela za lako i malo oružje KTLMO: Koordinaciono tijelo je nastavilo da sprovodi aktivnosti usmjerene na formulisanje politika u oblasti kontrole oružja, praćenje realizacije mjera i unaprjeđenje međuinstitucionalne koordinacije. Poseban akcenat stavljen je na unapređenje sistema prikupljanja i analize podataka iz oblasti krivičnog pravosuđa, pri čemu se nastavlja praksa evidentiranja svakog pronađenog ili zaplijenjenog oružja, municije i eksploziva.

Policija redovno ažurira podatke o izgubljenom i ukradenom oružju u međunarodne baze podataka INTERPOL-a, kao i u sistem “Trace”. Kroz zaštićeni informaciono-komunikacioni sistem INFOSTREEM koji koristi MUP/UP, Fokalna tačka za vatreno oružje razvila je aplikaciju za evidenciju svih događaja povezanih sa vatrenim oružjem. Internom instrukcijom Ministarstva unutrašnjih poslova (Standardne operativne procedure) definisane su obaveze i način izvještavanja kroz navedenu aplikaciju, što je omogućilo brz i transparentan uvid u status oružja i tipove povezanih događaja.

Komisija za SALW organizovala je dva lokalna koordinaciona sastanka u toku godine, s ciljem praćenja napretka u implementaciji Mape puta za održivo rješenje pitanja ilegalnog posjedovanja, zloupotrebe i trgovine SALW i municijom na Zapadnom Balkanu. Takođe, učestvovano je na dva regionalna sastanka u organizaciji SEESAC-a, na kojima su prezentovani regionalni izvještaji o sprovođenju Mape puta. Izvještaje, koji pokrivaju dva polugodišnja perioda, priprema SEESAC u saradnji sa institucijama iz šest jurisdikcija Zapadnog Balkana.

Predstavnici komisija za malokalibarsko i lako naoružanje (SALW) iz jugoistočne i istočne Evrope, kao i predstavnici stručnih organizacija koje se bave kontrolom naoružanja, sastali su se u Podgorici 11. jula 2024. godine na 19. regionalni sastanak komisija za SALW. Ovaj sastanak je označio značajnu prekretnicu jer je proslavljena 10. godišnjica regionalnog procesa komisija za SALW, naglašavajući deceniju zajedničkih aktivnosti i dostignuća u kontroli naoružanja. Tokom sastanka istaknuta su ključna dostignuća u proteklih deset godina, a obrađeno je nekoliko ključnih tema. To uključuje regulatorni okvir o vatrenom oružju, municiji i eksplozivima i njegovo usklađivanje sa pravnim tekovinama EU, razvoj politika zasnovanih na dokazima i rodno odgovornih politika, rješavanje zloupotrebe vatrenog oružja u porodičnom i rodno zasnovanom kontekstu. Sastanak je takođe bio fokusiran na prevenciju zloupotrebe i širenja vatrenog oružja kroz efikasne inspeksijske sisteme za privatne operatere, kao i na ključne događaje u kontroli naoružanja.

12. decembra 2024. godine, predstavnici Komisija za malokalibarsko i lako oružje (SALW) iz jugoistočne i istočne Evrope, zajedno sa stručnjacima za kontrolu naoružanja, sastali su se u Skoplju na 20. regionalni sastanak komisija za malokalibarsko i lako naoružanje. Sastanak je učvrstio posvećenost regiona rješavanju izazova kontrole naoružanja kroz međusobnu razmjenu znanja i strateški dijalog. Ključne teme o kojima se razgovaralo tokom sastanka uključivale su ažuriranja zakonodavnog prijedloga EU za kriminalizaciju krivičnih djela vezanih za vatreno oružje, Izvještaj o izvozu oružja sa Zapadnog Balkana – vodeća inicijativa za region – napredak u digitalizaciji evidencije o vatrenom oružju i značajna ažuriranja regionalnih napora za kontrolu oružja. Na dnevnom redu su i pronicljive tematske prezentacije.

Prikupljanje podataka o distribuciji i uticaju malokalibarskog i lakog oružja/vatrenog oružja: iako su određeni koraci učinjeni u unapređenju evidencije, prakse prikupljanja i razmjene podataka o malokalibarskom i lakom oružju i dalje nisu ujednačene. Ključni podaci često nijesu dostupni, a međuinstitucionalna koordinacija je djelimična, što i dalje otežava razvoj politika zasnovanih na činjenicama. U 2024. godini nijesu sprovedene dodatne mjere u vezi sa sistematskim prikupljanjem rodno razvrstanih podataka o uticaju SALW, iako je određeni broj takvih podataka dostupan putem platforme SEESAC-a *Armed Violence Monitoring Platform*, iz koje su redovno pristizali kvartalni izvještaji.

2. Aktivnosti u cilju rešavanja problema u vezi sa rodnom ravnopravnošću i povećanjem učešća žena u kontroli malokalibarskog i lakog oružja: u cilju integracije rodne ravnopravnosti u oblasti kontrole oružja, Crna Gora je nastavila učešće u regionalnim analizama koje SEESAC sprovodi, a koje se odnose na zloupotrebu vatrenog oružja u kontekstu nasilja u porodici, kao i na razvoj alata za prepoznavanje i upravljanje rizicima u tim slučajevima, uključujući i mehanizme za rodno osjetljivu dodjelu dozvola za posjedovanje oružja.

Ministarstvo odbrane Crne Gore (MO) objavilo je promotivnu brošuru o implementaciji Rezolucije SBUN 1325, u kojoj su predstavljena njena dostignuća kroz dva Nacionalna akciona plana (NAP), te predstavlja Strategiju rodne ravnopravnosti za period 2024-2027.

Ministarstvo odbrane je u brošuri naglasilo da su dva NAP-a postigla značajan uspjeh u implementaciji tri ključna stuba Rezolucije 1325, uključujući povećanje učešća žena u donošenju odluka i mirovnim procesima, zaštitu žena i djevojčica u područjima sukoba, te integraciju rodne perspektive i vojnog obrazovanja u mirovne operacije. Ovo je ostvareno prvenstveno zahvaljujući 33 aktivnosti usklađene sa rezultatima prvog NAP-a (2017-2018) i 68 realizovanih aktivnosti u okviru drugog NAP-a (2019-2022).

Pored mnogih uspješnih kampanja za podizanje svijesti, prvi NAP je postavio temelje za opipljive kvantitativne rezultate, uključujući povećanje broja žena koje učestvuju u mirovnim misijama. U periodu implementacije prvog NAP-a povećan je i broj obuka o rodnoj ravnopravnosti. Zastupljenost žena u sektoru sigurnosti nastavila je uzlazni trend, posebno među ženama koje učestvuju u

međunarodnim misijama i operacijama, povećavši se sa (9) devet u 2018. na ukupno dvadeset osam (28) žena tokom implementacije drugog akcionog plana (2019-2022).

Sličan trend je uočen i u zastupljenosti žena u institucijama sektora bezbjednosti u Crnoj Gori. U Vojsci (VS) Crne Gore procenat žena je povećan sa 9,17% u 2017. godini na 14,9% u 2021. godini, dok je zastupljenost žena u Upravi policije povećana sa 9,95% u 2017. godini na 12,53% u 2021. godini.

Aktivnosti realizovane tokom drugog NAP-a nadovezale su se na postignuti uspjeh, a rezultirale su usvajanjem internih smjernica, planova i analiza u cilju unapređenja politika rodne ravnopravnosti. Na primjer, u okviru svojih napora da efikasno odgovori na rodnu diskriminaciju, MO je izradilo [Vodič za prevenciju diskriminacije, seksualnog uznemiravanja i zlostavljanja](#) i distribuiralo ga svim jedinicama u MO i OS Crne Gore. Ostali naponi uključuju godišnju rodnu analizu kako bi se bolje informisalo upravljanje ljudskim resursima MO, kao što je analiza prosječnog perioda provedenog u vojnim činovima po spolu, te procjena postojećih rodni obuka.

Ministarstvo odbrane je distribuiralo brošuru u Ministarstvu i VS kako bi podigla svijest među svojim osobljem. Kako je brošura dostupna i na srpskom i na engleskom jeziku, takođe će se koristiti za informisanje donatora i drugih relevantnih aktera o implementaciji Rezolucije 1325 UNSCR-a u Crnoj Gori.

SEESAC je podržao dizajn i štampanje brošure u okviru svojih širih napora da podrži regionalna ministarstva odbrane u malim projektima koji imaju za cilj promovisanje rodne ravnopravnosti u sektoru bezbednosti.

Ova aktivnost je organizirana kao dio druge faze SEESAC-ovog projekta *Jačanje regionalne saradnje na rodnoj ravnopravnosti u reformi sektora sigurnosti na Zapadnom Balkanu*, koju finansiraju vlade Norveške i Slovačke Republike, a koji podržava rodno osviještenost u reformi sektora sigurnosti, u skladu s Agendom za održivi razvoj UN-a za održivi razvoj 2030. Women, peace and security.

SEESAC je u Herceg Novom od 27. do 31. maja 2024. organizovao regionalnu obuku za trenere (ToT) o praktičnoj upotrebi Smjernica za procjenu i rješavanje rizika povezanih sa zloupotrebom vatrenog oružja u nasilju u porodici. Učesnici su tokom obuke stekli praktična znanja o primjeni Smjernica u svakodnevnom radu, stekli potrebne trenerske vještine, uvježbali osmišljavanje i izvođenje treninga vezanih za Smjernice, te dodatno usavršili svoje razumijevanje nasilja u porodici, njegove dinamike, karakteristika i vrsta, te uloge vatrenog oružja u nasilju u porodici.

Nakon ToT-a, učesnici su razvili i održali jednodnevnu obuku u svojim institucijama uz podršku SEESAC-a. Prvi ToT je početni korak u uspostavljanju regionalne grupe trenera u policijskim upravama u pet jurisdikcija zapadnog Balkana, što je dodatno olakšalo izgradnju kapaciteta za regionalnu razmjenu iskustava u prevenciji zloupotrebe vatrenog oružja u nasilju u porodici.

Obuka je organizovana u okviru regionalnog projekta 'Podrška jačanju borbe protiv ilegalnog posjedovanja, zloupotrebe i trgovine malokalibarskim i lakim oružjem (SALW) na Zapadnom Balkanu' koji finansira Evropska komisija, Generalni direktorat za susjedstvo i pregovore o proširenju, putem instrumenta za pregovore o proširenju (accession II Instrument za pregovarjanje-acces II). Kroz ovaj projekat, SEESAC pruža podršku vlastima na Zapadnom Balkanu da uvedu rodnu perspektivu u mjere kontrole SALW-a i posebno, u sprječavanju i borbi protiv zloupotrebe vatrenog oružja u nasilju u porodici.

Nastavljajući višegodišnju saradnju i razmjenu relevantnih informacija i praksi o rodnoj ravnopravnosti, **Regionalna mreža rodnih vojnih trenera** u ministarstvima odbrane (MO) i Oružanim snagama (VS) Zapadnog Balkana sastala se u Sokobanji, u Srbiji, 18.-19. septembra, po 9. put od osnivanja Mreže na dvodnevnom sastanku, koji je bio usmjeren na razmjenu znanja i važnost rodno segregiranih podataka u istraživanju.

Ministarstvo odbrane je organizovalo u Podgorici 10. oktobra 2024. godine radionicu Rodno odgovorno rukovođenje za institucije sektora bezbjednosti u Crnoj Gori. Devetnaest visokih predstavnika Ministarstva odbrane i Vojske Crne Gore, MUP-a i Agencije za nacionalnu bezbjednost zajednički su razmatrali položaj žena u njihovim institucijama i njihove odgovornosti kao lidera u unapređenju rodne ravnopravnosti u skladu sa nedavno usvojenom Strategijom za implementaciju Rezolucije 13425-2027 (2072).

U Petrovcu su 14-15. oktobra 2024. godine predstavnici medija, tužilaštava, MUP-a i policijskih službi Crne Gore prošli Obuku o etici informisanja javnosti o rodno zasnovanom nasilju (RN) sa fokusom na incidente zloupotrebe vatrenog oružja. Tokom prvog dana treninga, učesnici su se bolje upoznali sa dinamikom rodno zasnovanog nasilja i štetnim uticajem neetičkog prijavljivanja ne samo na žrtve i njihove porodice već i na razumijevanje javnosti ovog društvenog fenomena. Oni su takođe ispitali faktore rizika koji su povezani sa prisustvom SALW u situacijama RN, značaj praćenja zloupotrebe SALW u takvim slučajevima i relevantne trendove u Crnoj Gori i na Zapadnom Balkanu. Drugi dan je bio fokusiran na rezultate nedavne Analize medijskog izvještavanja o zloupotrebi vatrenog oružja u rodno zasnovanom nasilju nad ženama na Zapadnom Balkanu, sa posebnim fokusom na rezultate relevantne za Crnu Goru. Učesnici su takođe razmotrili novoizrađene Smjernice za službenike ministarstava unutrašnjih poslova i policijskih službi za komunikaciju sa medijima u slučajevima zloupotrebe vatrenog oružja u slučaju nasilja nad ženama. Na obuci je posebna pažnja posvećena interakciji između medijskih redakcija, javnih tužilaštava i Ministarstva unutrašnjih poslova, naglašavajući potrebu za koordinisanim i osjetljivim komunikacijskim strategijama. Sprovedene su praktične vježbe kako bi se učesnicima pomoglo da bolje razumiju kontekst i ograničenja s kojima se susreću drugi učesnici u svojim ulogama. Identifikovane su najbolje prakse i oblasti koje treba poboljšati.

U Herceg Novom je od 16. do 17. oktobra 2024. održana Napredna regionalna obuka za rodna pitanja i SALW. Obuka se bavila sledećim temama:

- Rodni aspekti malokalibarskog oružja: Ključni problemi i implikacije na politike i operacije kontrole SALW,
- Rodna dimenzija zloupotrebe vatrenog oružja: muškarci, maskulinitet i oružano nasilje,

- Rod i potražnja za vatrenim oružjem: Kako rodne norme i uloge mogu potaknuti potražnju za malim oružjem?
- Uloga vatrenog oružja u nasilju u porodici,
- Samoubistva vatrenim oružjem: rodni aspekti i strategije prevencije,
- Rodno izbalansirano učešće žena i muškaraca u kontroli SALW,
- Međunarodni normativni okvir za rodno odgovornu kontrolu SALW i regionalne obaveze.

Obuka je dio sveobuhvatne podrške da se integrišu rodne perspektive u kontrolu SALW-a, što uključuje izgradnju kapaciteta kroz obuku, razvoj alata za gender mainstreaming kako za kreiranje politike tako i za operativnu kontrolu SALW, primjenu rodne analize i istraživanja i prikupljanje podataka.

U Budvi, Crna Gora, od 4. do 8. novembra 2024. godine organizovana je regionalna obuka trenera (ToT) o praktičnoj primjeni Smjernica za rodno osjetljivo odobrenje dozvole za vatreno oružje. Regionalni ToT pratio je finalizaciju Smjernica za rodno osjetljivo odobrenje dozvole za vatreno oružje. Kroz niz praktičnih kontrolnih lista, Smjernice imaju za cilj da podrže profesionalce uključene u odobravanje dozvole za vatreno oružje kako bi se pozabavili izazovima, integrirali rodnu perspektivu kroz cijeli proces i, na taj način, efikasno spriječili zloupotrebu vatrenog oružja u nasilju u porodici i nasilju nad ženama, kao i spriječili zloupotrebu vatrenog oružja od strane grupa koje su najugroženije, posebno mladića.

3.Fokalna tačka za vatreno oružje: Fokalna tačka za vatreno oružje u Crnoj Gori formirana je u prvom kvartalu 2020. godine, kao međuresorska radna jedinica unutar Uprave policije. Čine je službenici više organizacionih jedinica, koji iz svojih nadležnosti doprinose sprovođenju aktivnosti vezanih za funkcionisanje nacionalne fokalne tačke. Ključne nadležnosti ove jedinice obuhvataju:

- Prikupljanje, analiza, distribucija i razmjena podataka o vatrenom oružju;
- Izrada obavještajnih i strateških izvještaja;
- Izrada statističkih izvještaja;
- Provjere oduzetog vatrenog oružja;
- Koordinacija aktivnosti vezanih za međunarodne projekte;
- Dostavljanje informacija i statistike relevantnim nacionalnim i međunarodnim tijelima, uključujući Europol i Vladu Crne Gore.

SEESAC je tokom izvještajnog perioda nastavio da pruža savjetodavnu i ekspertsku podršku Fokalnoj tački, kao ključnoj analitičkoj jedinici u borbi protiv kriminalnih djela povezanih sa vatrenim oružjem.

Predstavnici Fokalne tačke učestvovali su na više regionalnih događaja organizovanih sa ciljem jačanja kapaciteta:

Učešće na navedenim događajima dodatno je osnažilo operativnu funkcionalnost crnogorske Fokalne tačke i omogućilo prenos znanja i praksi koje direktno doprinose unapređenju nacionalnih kapaciteta u oblasti kontrole vatrenog oružja.

- SEESAC je tokom marta 2024. godine realizovao radionicu u Podgorici, koja je bila posvećena unapređenju saradnje između Fokalnih tačaka za vatreno oružje (FFP) i balističkih laboratorija Ministarstava unutrašnjih poslova sa tužilaštvima, u cilju efikasnijeg sprovođenja istraga u vezi sa krivičnim djelima u kojima se koristi vatreno oružje. Glavni cilj je da se integriše FFP-a u strukturu i ciklus istraga zasnovanih na obavještajnim podacima. Program je bio podijeljen u dva dijela:
- Prvi dio je bio posvećen modalitetima saradnje između FFP-a i tužilaštava, sa naglaskom na doprinos koji obavještajni i analitički proizvodi FFP-a mogu imati u unapređenju istraga.
- Drugi dio je uključivao prezentacije balističkih laboratorija i forenzičkih centara, sa fokusom na dostupne metode i tehnike koje mogu pomoći tužilaštvu.

Posebno je istaknuta uloga FFP-a u pružanju brzih obavještajnih analiza i podrške istražiteljima kroz ciljane izvještaje. Takođe je naglašena važnost forenzičke i balističke obavještajne podrške u efikasnijem vođenju istraga i boljem korišćenju dokaza.

- Od 3. do 5. decembra 2024. godine u Crnoj Gori je održana godišnja regionalna radionica i specijalizovana obuka za Fokalne tačke za vatreno oružje (FFP) iz zemalja Zapadnog Balkana, uz prisustvo predstavnika Moldavije kao posmatrača. Tokom radionice, SEESAC je predstavio nacrt Regionalne procjene prijetnje, koji uključuje podatke prikupljene na prošlogodišnjoj radionici. Razmatrani su status i funkcionalnost FFP-a u svakoj državi, uključujući strukture, operativne kapacitete, izazove, dobre prakse i nove trendove u nelegalnom posjedovanju, zloupotrebi i trgovini oružjem. Posebnu vrijednost radionici dali su eksperti iz Nacionalne FFP Švedske i švedske carine, koji su predstavili proaktivan i preventivan pristup borbi protiv oružanog nasilja. Održana je obuka o „horizon scanning“-u i identifikaciji ciljeva visokog značaja, koja je osmišljena da ojača kapacitete FFP-a za prepoznavanje novih rizika. Obuka je obuhvatila rad specijalizovanih timova, tehnike predviđanja prijetnji, analizu uticaja različitih faktora i primjenu metodologije za ciljanje prioritetnih aktera.

Oba navedena događaja su realizovana u okviru Regionalnog **IPA projekta za podršku borbi protiv nelegalnog posjedovanja, zloupotrebe i trgovine malokalibarskim i lakim oružjem na Zapadnom Balkanu (2021/425-067)**.

4. Učešće u Danima zajedničke akcije tokom perioda izveštavanja: Službenici Uprave policije Crne Gore učestvovali su u EMPACT Danima zajedničke akcije Jugoistočne Evrope (JAD SEE) 2024. u kojoj je, na nivou cijele Evrope, učešće uzelo više od 31.000

policijskih službenika. Naime, predstavnici 26 zemalja, uključujući i Crnu Goru, dali su svoj doprinos ovoj međunarodnoj policijskoj akciji usmjerenoj na borbu protiv kriminala i preduzeli odlučne korake u cilju suzbijanja ključnih kriminalnih prijetnji u regionu kao što su trgovina ljudima, krijumčarenje migranata, trgovina drogom i ilegalnim oružjem, kao i visokorizične kriminalne mreže. Ova opsežna akcija (JAD SEE 2024.) koja je predstavljala zajedničko angažovanje kapaciteta i resursa Evropske unije i njenih međunarodnih partnera sa ciljem suzbijanja više oblika kriminala, za rezultat je imala 796 hapšenja i pokretanje 316 novih istraga uz učešće 31.109 službenika. Provjere i pretrage tokom trajanja akcije sprovedene su kako u fizičkom, tako i u onlajn prostoru, uključujući pretraživanje javnog interneta, tzv. darknet-a i društvenih medija. Ove „sajber patrole” koje su uključivale ne samo policijske službenike, već i tužioce iz različitih jurisdikcija, bile su od izuzetnog značaja za cjelokupnu operaciju čija je efikasnost na taj način značajno unaprijeđena. U sprovođenju zajedničke međunarodne policijske akcije SEE JAD 2024. u periodu od 21. do 26. oktobra u Crnoj Gori angažovano je 246 službenika Uprave policije, od čega su svakodnevno svoje aktivnosti sprovodila četiri tima sa službenim psima, te je korišteno sedam tehničkih uređaja - skenera. Od strane crnogorskih policijskih službenika izvršen je pregled preko 4.000 lica, preko 2.000 vozila i 170 objekata, dok su službenici granične policije tokom trajanja akcije ukupno na ulazu i izlazu iz naše države izvršili kontrolu skoro 285.000 lica, preko 81.000 vozila i 31 brod. Tokom akcije SEE JAD 2024. crnogorska policija lišila je slobode ukupno 26 lica, od čega 23 lica zbog izvršenih krivičnih djela i tri lica po međunarodnim potjernicama. Pronađena su i oduzeta 23 komada vatrenog oružja, od čega 11 u ilegalnom posjedu, kao i 962 komada municije i oko devet kilograma eksploziva. Takođe, zaplijenjeno je oko 2,2 kilograma različitih narkotika. Privremeno je oduzeto 32.425 britanskih funti i oko 1.500 eura, kao i 10 vozila.

- **SEESAC i EMPACT Firearms su 26. i 27. marta u Beogradu zajednički organizovali Regionalni sastanak o istragama u vezi sa krijumčarenjem vatrenog oružja.** Na sastanku su učestvovali predstavnici iz šest jurisdikcija Zapadnog Balkana, Moldavije, Ukrajine, kao i međunarodnih partnera – FRONTEX-a i EUROPOL-a. Fokus je bio na temama poput prikupljanja obavještajnih podataka, procjene prijetnji, operativnih strategija i upotrebe sajber patrola za praćenje nezakonitih aktivnosti povezanih s oružjem. Istaknute su prezentacije zemalja učesnica o nalazima i aktivnostima sprovedenim u okviru Zajedničkih akcijskih dana (JAD) SEE 2023, sa posebnim akcentom na identifikaciju slučajeva za dalju istragu. EUROPOL i FRONTEX su predstavili svoja iskustva i mjere preduzete tokom prethodne godine.

5. Aktivnosti u pogledu akreditacije balističke laboratorije: nastavljene su aktivnosti na jačanju kapaciteta u oblasti balistike i forenzike, uz podršku međunarodnih partnera.

- Uz podršku Misije OEBS-a u Crnoj Gori, balistička laboratorija Forenzičkog centra zvanično je akreditovana u skladu sa međunarodnim standardima – ISO 17025, čime su unaprijeđeni kredibilitet i pouzdanost forenzičke analize. Posvećen postizanju najviših profesionalnih standarda u svom radu, Forenzički centar već posjeduje međunarodnu akreditaciju hemijske laboratorije za ispitivanje droga, DNK laboratorije, laboratorije za otiske prstiju i ostatke vatrenog oružja (GSR), a sada i za balistiku. U okviru podrške

regionalnoj saradnji i razmjeni iskustava i dobrih praksi, Misija je angažovala balističke eksperte iz Forenzičkog centra Sjeverne Makedonije da podrže crnogorske kolege u procesu akreditacije.

- Ministar unutrašnjih poslova Danilo Šaranović i stalna predstavnik UNDP-a u Crnoj Gori Ekaterina Paniklova potpisali su 1.1 miliona dolara vrijedan nastavak projekta koji će unaprijediti forenzičke kapacitete Uprave policije za procesuiranje krivičnih djela vezanih za vatreno oružje i eksploziv. U okviru projekta „*Unapređenje kapaciteta Uprave policije Crne Gore za istraživanje mjesta zločina i laboratorijskih istraga*“, sprovodi se niz aktivnosti s ciljem jačanja sposobnosti institucija da obezbijede forenzičke dokaze i obavještajne podatke ključne za istraživanje i procesuiranje krivičnih djela povezanih sa vatrenim oružjem, municijom, eksplozivima i njihovim prekursorima. Projekat takođe ima komponentu koja doprinosi efikasnijem rješavanju slučajeva seksualnog i rodno zasnovanog nasilja. Aktivnosti uključuju: nabavku opreme, sprovođenje specijalizovanih obuka, razvoj i validaciju novih forenzičkih metoda, kao i izradu i unapređenje standardnih operativnih procedura (SOP). Poseban fokus stavljen je na standardizaciju radnih procesa u skladu sa politikama i smjernicama Evropske mreže instituta za forenzičke nauke (ENFSI), te pripremu jedinica za akreditaciju u skladu sa međunarodnim standardima ISO/IEC 17025 i ISO 17020. Projekat takođe podrazumijeva integraciju razvijenih standarda i procedura u pravni i institucionalni okvir Ministarstva unutrašnjih poslova, kako bi se osigurala dugoročna održivost rezultata.

U okviru navedenih aktivnosti, realizovani su važni koraci tokom 2023. i 2024. godine:

- Završene su radnje akreditacije balističke laboratorije, uključujući instalaciju sistema EVOFINDER za balističku bazu podataka i obuku osoblja.
- Uz podršku OEBS-a, obezbijedena je ekspertiza balističara iz akreditovane laboratorije Forenzičkog centra Skoplje radi validacije metoda u crnogorskoj laboratoriji.
- Sprovodi se projekat za unapređenje kapaciteta policije u oblastima lanca odgovornosti, uviđaja i forenzičkih laboratorija, fokusiran na otkrivanje i procesuiranje ilegalne trgovine eksplozivima. Projekat je završen i donacija opreme realizovana u prvom kvartalu 2024. godine.
- SEESAC je, u sklopu treće faze podrške jedinicama za kriminalističko-tehničku obradu lica mjesta (KTO jedinice), pružio tehničku i stručnu podršku u razvoju sistema upravljanja kvalitetom (Quality Management System), usklađenog sa standardom ISO 17020.
- Urađena je detaljna analiza postojećih SOP-a KTO jedinica u saradnji sa SEESAC-om, a identifikovane razlike i preporuke za usklađivanje sa ENFSI standardima biće dalje razmatrane sa predstavnicima jedinica.

Pored toga, u decembru 2023. i 2024. godine sprovedene su regionalne i bilateralne konsultacije sa ciljem usklađivanja SOP sa najboljom evropskom praksom. SEESAC je organizovao prezentacije i individualne konsultacije sa CSI jedinicama iz zemalja Zapadnog Balkana, pružajući smjernice i preporuke za unapređenje procedura na licu mjesta.

Očekivani rezultati projekta uključuju:

- Poboljšane kapacitete za istraživanje mjesta zločina u Crnoj Gori u vezi sa krivičnim djelima koja uključuju vatreno oružje, eksplozive i slučajeve rodno zasnovanog nasilja;
- Unaprijeđene balističke kapacitete Forenzičkog centra;
- Ojačane tehničke mogućnosti laboratorije za požare i eksplozive za fizička ispitivanja eksplozivnih materijala;
- Unaprijeđene kapacitete hemijske laboratorije za analizu eksploziva i ispitivanje ostataka baruta.

Ovim aktivnostima se značajno doprinosi jačanju efikasnosti nacionalnog sistema krivičnog gonjenja i saradnje u međunarodnim istragama u oblasti kontrole malog i lakog oružja (SALW).

6. Identifikovani izazovi, potrebe i neophodna podrška:

U oblasti operativnog cilja 2 ostvaren je značajan napredak, naročito u pogledu uspostavljanja strateških dokumenata, planova i administrativnih mehanizama za koordinaciju i nadzor nad sprovođenjem aktivnosti. Uspostavljanje i dalja operacionalizacija **fokalnih tačaka za vatreno oružje** pokazuje pomak ka jačanju **policijsko-obavještajnog pristupa** u oblasti kontrole malokalibarskog i lakog oružja (SALW).

Značajan iskorak ostvaren je kroz aktivno **učešće u EMPACT zajedničkim akcijama**, kao i uključivanje jurisdikcija Zapadnog Balkana u izradu i sprovođenje operativnih planova EMPACT-a, što potvrđuje jačanje **operativne međunarodne saradnje**. Tokom 2024 godine Crna Gora je aktivno sarađivala u okviru ove inicijative.

Međutim, i dalje postoje izazovi, posebno kada je riječ o:

- **Standardizaciji i institucionalizaciji prikupljanja i obrade podataka** iz različitih sektora,
- **Integraciji povratnih informacija u kriminalističko-obavještajni ciklus**, radi generisanja relevantnih analiza i izvještaja,
- **Korišćenju i razmjeni podataka** između nadležnih organa unutar države, kao i sa regionalnim i međunarodnim partnerima.

Funkcionalne fokalne tačke redovno sarađuju putem sistema **iARMS** i **SIENA**, a razmjena podataka je uspostavljena i sistematska. Ipak, ne postoji još uvijek potpuna **interinstitucionalna integracija** u vezi sa analizom i upotrebom tih podataka.

Regionalni i lokalni koordinacioni sastanci (organizovani uz podršku SEESAC-a) imaju važnu ulogu u postizanju koherentnosti i koordinacije između različitih aktera, uključujući komisije/odborne za SALW, međunarodne organizacije i ambasade, što doprinosi boljem sagledavanju napretka i usklađivanju prioriteta.

Potrebne podrške za dalje unapređenje Operativnog cilja 2:

Na osnovu dosadašnjeg napretka i identifikovanih izazova, preporučuje se sljedeća podrška kako bi se u potpunosti ispunili ciljevi:

1. **Tehnička podrška za razvoj nacionalnog informacionog sistema za analizu SALW kriminaliteta**, koji bi integrisao podatke iz više sektora (policija, carina, pravosuđe, forenzika).
2. **Standardizacija formata i procedura za prikupljanje podataka** u svim nadležnim institucijama i njihova institucionalizacija kroz podzakonske akte.
3. **Izgradnja kapaciteta za napredne analitičke metode i korišćenje obavještajnih alata**, uključujući obuke i razmjenu iskustava sa zemljama članicama EU.
4. **Formalizacija i institucionalizacija rada fokalnih tačaka** i njihovo bolje povezivanje sa komisijama/odborima za SALW, radi efikasnijeg operativnog planiranja i sprovođenja mjera.
5. **Nastavak učešća u EMPACT aktivnostima**, uz ciljano povezivanje sa evropskim agencijama poput Europol i Frontexa radi prijenosa dobre prakse i jačanja regionalne i prekogranične saradnje.
6. **Uspostavljanje održivih mehanizama za povratnu informaciju i razmjenu obavještajnih podataka**, kako na nacionalnom, tako i na regionalnom nivou, u skladu sa najboljim praksama EU i ENFSI.

Ova vrsta podrške bi omogućila da se operativni cilj 2 sprovede **u potpunosti funkcionalno**, i da se nacionalni kapaciteti za kontrolu SALW zasnuju na obavještajno-analitičkom pristupu kao osnovi za prevenciju, istraživanje i procesuiranje povezanih krivičnih djela.

Operativni cilj 3 - **da se znatno smanje nedozvoljeni tokovi vatrenog oružja, municije i eksploziva**

1. Sprovedene aktivnosti granične policije za jačanje granične kontrole

Standardne operativne procedure (SOP) i analiza rizika

U cilju unapređenja kapaciteta granične policije, razvijene su i implementirane Standardne operativne procedure (SOP) koje se odnose na kontrolu i monitoring državne granice, sa posebnim fokusom na suzbijanje ilegalne trgovine i zloupotrebe vatrenog oružja. Ove SOP služe kao smjernice za rad Odjeljenja za operativni rad i analizu rizika Granične policije, omogućavajući efikasnije prepoznavanje i reagovanje na potencijalne prijetnje.

Nabavka opreme

U martu 2024. godine, Granična policija Crne Gore je, uz podršku Evropske unije kroz UNDP SEESAC program, primila donaciju opreme u vrijednosti od milion eura. Ova oprema je namijenjena za kontrolu i monitoring državne granice, sa ciljem efikasnijeg suzbijanja ilegalne trgovine i zloupotrebe vatrenog oružja, čime se doprinosi većoj sigurnosti crnogorskih granica. Oprema vrijedna oko milion eura, koja je obezbijeđena uz podršku našeg dugogodišnjeg partnera, Evropske unije, samo je dio sveobuhvatne podrške koju UNDP preko SEESAC-a pruža crnogorskoj graničnoj policiji. Podrška se nastavlja i u narednom periodu, fokusirajući se na borbu protiv zloupotrebe i nedozvoljene trgovine vatrenim oružjem. UNDP ostaje posvećen podsticanju održivih rješenja kad je u pitanju očuvanje mira i bezbjednosti.

Br.	Opis	Količina	Cijena po komadu (USD)	Ukupna cijena (USD)
1.	Videoskop „ITCONCEPTS“ iRis DVR	8	12,000	96,000
2.	Detektor gustine materijala – SARSD – X pose	12	11,000	46,000
3.	Ručni rendgenski skener – „RAPISCAN“ MINI Z	8	46,000	368,000
4.	Robusni mobilni telefon – CAT S62 PRO	35	585	20,475
5.	Ručni detektor za eksplozive i narkotike	16	31,500	504,000
6.	Metalni sefovi	35	890	31,150
	UKUPNO			1,065,625

- Urađen je Frontex- ov priručnik o vatrenom oružju za graničnu policiju i carinu su na korišćenje odnosno nalaze se na graničnim prelazima u radu granične policije i carine. Priručnik je dobra smjernica za rad granične policije i carine, njihovih rukovodilaca po pitanju nedozvoljene trgovine oružjem, borbe protiv međunarodnog organizovanog kriminala a sve u cilju bezbjednosti naših građana. Sa ovim priručnikom unaprijeđena su vještine i znanja u borbi protiv krijumčarenja oružja, koji često podstiču i druge kriminalne radnje.

- **Procjena kapaciteta K9 jedinica** Od 27. do 31. marta 2023. godine, Misija OEBS-a u Crnoj Gori, u saradnji sa Francuskom žandarmerijom, organizovala je procjenu kapaciteta crnogorske policije u korišćenju službenih pasa (K9) za detekciju malokalibarskog i lakog naoružanja, municije, eksploziva, ilegalnih droga i valute. Procjena je obuhvatila analizu organizacione strukture, potreba za obukom i infrastrukturnih zahtjeva Granične policije i Specijalne policijske jedinice. Rezultati ove procjene će poslužiti kao osnova za buduće planiranje i unapređenje korišćenja obučених službenih pasa. Tokom 2024. godine dostavljen je detaljan Izvještaj o procjeni kapaciteta i upotrebe službenih pasa.
 -
 - U 2024. godini održana su dva značajna sastanka Mreže eksperata za vatreno oružje Jugoistočne Evrope (SEEFEN), koje organizuje SEESAC, sa ciljem jačanja regionalne saradnje u borbi protiv nezakonite trgovine oružjem:

20. SEEFEN sastanak – Tirana, 14–15. maj 2024. ovaj sastanak okupio je predstavnike policije, carine, tužilaštava, balističkih laboratorija i granične policije iz šest jurisdikcija Zapadnog Balkana, Moldavije i Ukrajine, kao i predstavnike regionalnih i međunarodnih organizacija. Diskusije su obuhvatile najnovije trendove u oblasti krijumčarenja oružja, uključujući izazove povezane sa 3D štampanim oružjem, metode za otkrivanje izbrisanih serijskih brojeva, saradnju fokalnih tačaka za vatreno oružje sa tužilaštvima, kao i prezentaciju SEESAC-ove studije o ručnim bombama porijeklom sa Zapadnog Balkana.
 - **21. SEEFEN sastanak – Jahorina, 19–20. novembar 2024.-** na ovom sastanku, eksperti iz regiona fokusirali su se na unapređenje istražnih praksi u slučajevima povezanih sa vatrenim oružjem, izazove u akreditaciji balističkih laboratorija, integrisano upravljanje granicama i primenu specijalnih istražnih mera. Radne grupe su razvile konkretne preporuke za harmonizaciju protokola i jačanje komunikacije među jurisdikcijama.
- Ovi sastanci su doprinijeli razmjeni znanja, identifikaciji novih izazova i jačanju saradnje među relevantnim akterima u regionu, čime se dodatno osnažuju naporu u suzbijanju nezakonite trgovine oružjem i eksplozivima.

2. Izvoz oružja: Crna Gora je učestvovala u izradi Regionalnog izvještaja o izvozu oružja za 2022. godinu, dostavivši SEESAC-u relevantne podatke. Izvještaj je finalizovan u januaru 2025. godine. Tokom 2024. Ministarstvo ekonomskog razvoja izdalo je ukupno 36 dozvole za izvoz oružja i municije, a glavne izvozne destinacije ostale su uglavnom iste kao u prethodnim godinama.

Godina	Destinacija	Vrijednost
2018	Serbia	2,664,213 €
2018	EU	976,542 €
2018	Ukraine	3,409,623 €
2019	EU	1,012,244 €
2019	Serbia	818,140 €
2019	Malaysia	1,216,500 €
2020	Serbia	2,346,925 €
2020	EU	526,215 €
2020	Mozambique	1,084,338 €
2021	Serbia	2,415,329 €
2021	Congo	920,000 €
2021	EU	1,316,578 €
2022	Ukraine	2,114,561 €
2022	Serbia	1,964,050 €
2022	Azerbaijan	4,630,057 €
2023	Serbia	22,116,460€
2024	Poland	7,270,000€

Crna Gora ima uspostavljene mehanizme za kontrolu konvencionalnog naoružanja, dok regulativa za prekursore još uvijek nije razvijena. U primjeni su nacionalni, regionalni i međunarodni mehanizmi nadzora, ali je identifikovana potreba za unapređenjem regionalne razmjene informacija. Baza podataka o brokerima se redovno ažurira.

Nacionalno zakonodavstvo kojim se definiše ova oblast je:

- **Zakon o spoljnoj trgovini oružjem i vojnom opremom** („Službeni list Crne Gore“, br. 40/16 od 30. juna 2016. godine).
- **Odluka o utvrđivanju Nacionalne kontrolne liste oružja i vojne opreme** („Službeni list Crne Gore“, br. 69/18 od 25. oktobra 2018. godine).

- **Pravilnik o sadržaju i obrascima evidencije spoljne trgovine kontrolisanom robom** („Službeni list Crne Gore“, br. 60/16 od 23. septembra 2016. godine).
- **Pravilnik o obrascima zahtjeva, dozvola i drugih dokumenata za spoljnu trgovinu kontrolisanom robom** („Službeni list Crne Gore“, br. 51/16 od 4. avgusta 2016. godine).
- **Pravilnik o obrascu zahtjeva za upis u Registar lica koja mogu obavljati spoljnu trgovinu kontrolisanom robom, kao i o sadržaju i načinu vođenja Registra** („Službeni list Crne Gore“, br. 51/16 od 4. avgusta 2016. godine).

EU Kodeks ponašanja o izvozu oružja (EU Code of Conduct on Arms Exports)- U maju 2008. godine, Ministarstvo unutrašnjih poslova Crne Gore je zvanično obavijestilo Evropsku komisiju o namjeri da u postupcima kontrole izvoza oružja, vojne opreme i robe dvojne namjene primjenjuje sve kriterijume iz **Kodeksa ponašanja EU** o izvozu oružja. U februaru 2009. godine, Ministarstvo ekonomskog razvoja zvanično je informisalo Evropsku komisiju da će Crna Gora poštovati **Zajedničku poziciju Savjeta EU 2008/944/ZSBP**, kojom se definišu zajednička pravila za kontrolu izvoza vojne tehnologije i opreme.

Kriterijumi iz Kodeksa ponašanja EU inkorporirani su i u **Zakon o spoljnoj trgovini naoružanjem i vojnom opremom** (čl. 22, 23. i 24). Osim toga, Crna Gora se u okviru sistema kontrole oružja oslanja i na:

- **Zajedničku poziciju 2003/468/ZSBP o kontroli posredovanja u prometu oružja, i**
- **Zajedničku akciju Savjeta EU 2000/401/ZSBP o kontroli tehničke pomoći povezane s određenim vojnim namjenama.**

3.Saradnja i aktivnosti u vezi sprečavanja nedozvoljenih tokova naoružanja, municije i eksploziva

Kancelarija Ujedinjenih nacija za droge i kriminal (UNODC), putem svog Globalnog programa za vatreno oružje (GFP), organizovala je:

- 8. februara 2024. godine u Beogradu, Srbija, sastanak posvećen razvoju programa obuke za tužioce u vezi sa istragom i gonjenjem krivičnih djela povezanih sa vatrenim oružjem. Sastanak je bio organizovan kao nastavak aktivnosti nakon objavljivanja **Vodiča za istragu i gonjenje krivičnih djela koja se odnose na vatreno oružje**, koji je UNODC izdao tokom 2023. godine. Cilj događaja bio je da se, u saradnji sa relevantnim akterima, razmotre modaliteti za kreiranje programa obuke zasnovanog na pomenutom Vodiču, koji će biti usklađen sa nacionalnim materijalnim i procesnim krivičnim zakonodavstvom. Kao glavni ishod sastanka, izrađen je nacrt sadržaja programa obuke.

- 30. januara 2024. godine u Skoplju, Sjeverna Makedonija, sastanak u okviru projekta *Justitia: Krivičnopravni odgovor na ilegalnu trgovinu vatrenim oružjem*, posvećen usklađivanju krivičnog zakonodavstva. Sastanak je bio usmjeren na razmatranje napretka u usklađivanju nacionalnog krivičnog zakonodavstva sa odredbama Protokola Ujedinjenih nacija o vatrenom oružju. Takođe, učesnici su razmenjivali dobre prakse i informacije vezane za Mehanizam za procenu primene Konvencije Ujedinjenih nacija protiv transnacionalnog organizovanog kriminala i njenih protokola.

- sastanak 'Usklađivanje sudske prakse u predmetima koji se odnose na vatreno oružje' u okviru UNODC projekta Justitia, Sastanak se održao **29. februara 2024. godine u Podgorici**. učesnici su razmatrali ključna pravna i procesna pitanja u vezi sa usklađivanjem krivičnog zakonodavstva sa Protokolom UN o vatrenom oružju. Diskutovalo se o definisanju pojmova poput "veće količine oružja", odnosa između prekršaja i krivičnih dela, kao i uticaju domaćih zakona o oružju i municiji na krivični postupak. Poseban fokus bio je na stavovima najviših sudskih instanci. Takođe, predstavljen je plan UNODC-a za dalje usklađivanje domaće sudske prakse, uz razmatranje metodologije, obima i vremenskog okvira u kontekstu trgovine oružjem i drogama. Razmenjivane su dobre prakse, razmatrana procesna pitanja, i pružena je podrška unapređenju saradnje i obuka. Dodatno, razgovaralo se o razvoju materijala za obuku sudija, uključujući sadržaj vezan za prepoznavanje vatrenog oružja i municije, tumačenje forenzičkih dokaza, nove pravne izazove i tehnološka dostignuća. Predstavljen je i plan saradnje sa nadležnim institucijama za obuku sudija.

- Od 18. do 21. marta 2024. godine, francusko Ministarstvo pravde i UNODC su organizovali **studijsku posjetu Evropskom sudu za ljudska prava (ECtHR) i francuskim pravosudnim institucijama u Strazburu za sudije sa Zapadnog Balkana**. Cilj je bio unaprijediti razumijevanje sudija o pitanjima vezanim za ljudska prava u kontekstu nacionalnih bezbjednosnih izazova, s posebnim fokusom na relevantnu sudsku praksu. Sudije su imale priliku za direktnu interakciju sa zvaničnicima ECtHR-a i uvid u francuski pravosudni sistem, posebno kako Francuska balansira pitanja vezana za ljudska prava sa bezbjednosnim izazovima kao što su organizovani kriminal i krijumčarenje vatrenog oružja. Posjete policijskom pritvorskom centru, centru za hitne intervencije i sudnicama, kao i interaktivne sesije sa francuskim sudijama i tužiocima, pružile su sveobuhvatan uvid u operativnu dinamiku pravosudnog sistema.

- 16. aprila 2024. godine u Sarajevu sastanak na temu „Primjena posebnih dokaznih radnji u predmetima koji se odnose na vatreno oružje „Zajedničke operacije i međunarodna saradnja“. Tokom sastanka učesnici su razmatrali vrste i specifičnosti posebnih dokaznih radnji, diskutovali o njihovoj praktičnoj primjeni u zajedničkim operacijama usmjerenim protiv ilegalne trgovine vatrenim oružjem, kao i o izazovima koji se javljaju pri njihovoj upotrebi u kontekstu međunarodne saradnje u krivičnim stvarima.

- Globalni program za vatreno oružje Kancelarije Ujedinjenih nacija za droge i kriminal (UNODC) organizovali su zajednički sastanak Uprave carina sa predstavnicima poštanskog operatora i državnog tužilaštva o podršci protiv ilegalne trgovine vatrenim oružjem, koji će biti održan 23. oktobra 2024. godine, u Podgorici. Ciljevi sastanka su se ogledali u razmatranju formiranja radne grupe shodno

Memoranduma o razumevanju (MoU) između Uprava carina i Pošte Crne Gore, operacionalizacije Uputstva za postupanje prilikom otkrivanja ilegalnih predmeta i planiranja realizacije budućih donacija pod projektom Hermes. Pored toga, tokom sastanka je razmotran nacrt Uputstva za tužioce u vezi otkrivenog vatrenog oružja u paketnim pošiljkama i mogućnosti za organizovanje zajedničkih operacija usmjerenih na unutrašnji poštanski saobraćaj.

- UNODC je zvanično zatražio od Upravnog odbora Višepartnerskog povereničkog fonda Mape puta za SALV podršku za sledeću fazu projekta Hermes. Predložili su Upravnom odboru da iskoristi raspoloživa sredstva u Povereničkom fondu i podrži:

- Nabavka opreme (rendgenski skeneri, ručni detektori za eksplozive i droge Smith Detection, dozimetri radijacije itd.)
- Obuka o korišćenju opreme
- Obuka o analizi rendgenskih snimaka vatrenog oružja, analizi rizika i razvoju indikatora rizika.

Tokom izvještajnog perioda, odobrena je druga faza projekta.

-UP je odgovorila na (UNODC) upitnik koji se odnosi na procjenu potreba vezanih za primjenu posebnih dokaznih radnji u suzbijanju organizovanog kriminala i ilegalnog vatrenog oružja.

- Otpočela je saradnju sa Ministarstvom pravde u pogledu sistema infrastrukture i sigurnosti pravosudnih objekata, posebno u dijelu koji se odnosi na otkrivanje vatrenog oružja korišćenjem rendgenskih skenera i metal detektora. U tom smislu dogovorene su lokacije koje treba obići, nakon čega će ekspert UNODC dostaviti pojedinačne izvještaje o stanju sa preciziranih lokacija.

4. Identifikovani izazovi, potrebe i neophodna podrška

Tokom sprovođenja aktivnosti u okviru Operativnog cilja 3 u 2024. godini, identifikovani su sljedeći izazovi:

- **Ograničeni tehnički kapaciteti** za detekciju i kontrolu krijumčarenja oružja na graničnim prelazima, posebno u pogledu specijalizovane opreme za pregled vozila i tereta.
- **Nedovoljna kadrovska popunjenost** pojedinih jedinica granične policije, što utiče na mogućnosti za sprovođenje pojačanih kontrola i analiza rizika na svim kritičnim tačkama.
- **Nedostatak specijalizovanih obuka** za policijske službenike koji vrše kontrole u vezi sa prepoznavanjem indikatora krijumčarenja oružja i municije.

Na osnovu analize potreba i sprovedene procjene kapaciteta granične policije, identifikovane su sljedeće prioritetne potrebe:

- **Nabavka savremene opreme** za pregled vozila i prtljaga, uključujući mobilne skenere, endoskope, detektore metala i opremu za pregled nepristupačnih prostora.
- **Razvoj i sprovođenje specijalizovanih obuka** za pripadnike granične policije, uz fokus na profilisanje, procjenu rizika i operativne tehnike za otkrivanje krijumčarenja oružja.
- **Unapređenje infrastrukture** na graničnim prelazima gdje je evidentiran veći promet ili veći rizik od nezakonitog prenosa oružja i municije.

U cilju prevazilaženja ovih izazova i unapređenja kapaciteta, neophodna je:

- **Dalja podrška međunarodnih partnera** kroz tehničku pomoć, donacije opreme i organizaciju specijalizovanih treninga.
- **Finansijska podrška** za realizaciju preporuka iz Akcionog plana izrađenog u saradnji sa UNODC, uključujući nabavku prioritetne opreme.
- **Jačanje međuinstitucionalne saradnje i razmjene informacija**, posebno između carinske službe, policije i obavještajnih struktura, radi efikasnijeg reagovanja na prijetnje nezakonitog prometa oružja.

Ostvaren je određeni napredak u ostvarivanju Operativnog cilja 3, ali još uvijek nije u potpunosti implementiran pravni, politički i proceduralni okvir za borbu protiv nedozvoljene trgovine vatrenim oružjem, municijom i eksplozivima. Usvajanje potrebnog zakonodavstva nailazi na prepreke, a iako su unaprijeđene procedure u okviru krivičnog pravnog sistema – za otkrivanje, analizu, identifikaciju i istragu – one su i dalje osjetljive i nedovoljno stabilne. U oblasti sprječavanja ilegalne trgovine i krijumčarenja, postignut je napredak kroz bolje procese, obuku i opremanje, naročito u graničnoj policiji. Međutim, i dalje nije moguće potpuno spriječiti nedozvoljene tokove. U segmentu kontrole i sprječavanja zloupotrebe zakonite trgovine oružjem, uloženi su napor u jačanje kapaciteta i procedura, ali su i dalje potrebna dodatna unapređenja, posebno u dijelu praćenja i transparentnosti. Značajan napredak ostvaren je u međunarodnoj saradnji, kroz jačanje postojećih i razvoj novih bilateralnih, regionalnih i međunarodnih mehanizama, što je doprinijelo boljoj borbi protiv ilegalne trgovine oružjem. Postoji više regionalnih platformi koje omogućavaju razmjenu dobrih praksi – kao što su SEESAC, RASR, EMPACT, SEEFEG, RACVIAC i drugi – dok se zajedničke akcije i obuke sprovode povremeno, posebno kroz EMPACT, Interpol, TAIEX i CEPOL, ali nacionalne obuke su rjeđe.

Operativni cilj 4 – da se znatno smanji snabdijevanje, potražnja i zloupotreba vatrenog oružja kroz povećanje nivoa svijesti o opasnosti oružja, edukaciji, promovisanju kontrole naoružanja i boljoj obaviještenosti.

1. Najznačajnija zapažanja i aktivnosti:

Iako su planirane aktivnosti za podizanje svijesti, one još nijesu sprovedene. Uočen je nizak nivo svijesti među institucijama o problemu nedozvoljene trgovine oružjem, posebno one koja se odvija putem brzih i poštanskih pošiljki i internet portala. Takođe, prevoznici i kurirske službe imaju ograničeno razumijevanje rizika koji prate ovu vrstu nezakonite trgovine.

Postoji i nizak nivo svijesti o mogućnostima da se oružje i njegovi djelovi protivpravno preusmjere, zbog nedostataka u kontroli proizvodnog procesa. Regulative koje se odnose na bezbjednost i nadzor nad proizvođačima eksploziva i pravnim licima koja koriste eksploziv su minimalne, a ne postoje propisi o prekursorim supstancama.

Formirana je regionalna radna grupa RAR, čiji je cilj da doprinese boljem i raznovrsnijem pristupu u podizanju svijesti, jača kapacitete institucija za sprovođenje takvih aktivnosti i olakša standardizaciju praksi u ovom domenu širom Zapadnog Balkana. RAR djeluje kroz umrežavanje, razmjenu informacija, dobrih praksi i naučenih lekcija, kao i koordinaciju zajedničkih aktivnosti.

Grupa je osnovana kao dio projekta koji UNDP SEESAC sprovodi uz podršku Evropske unije, kroz Instrument za pretpristupnu pomoć (IPA II), a čiji je cilj unapređenje borbe protiv nedozvoljenog posjedovanja, zloupotrebe i trgovine malokalibarskim i lakim oružjem na Zapadnom Balkanu.

- Regionalna radna grupa za podizanje svijesti (RAR TF), sastala se po peti put 3-4. aprila 2024. u Skoplju kako bi saznala više o iskustvima jurisdikcija zapadnog Balkana u sprovođenju aktivnosti podizanja svijesti u vezi sa SALW, poboljšala regionalnu saradnju i ojačala napore za jačanje regionalnih kapaciteta u razvoju svijesti. Fokus je stavljen na incidente rodno zasnovanog nasilja uz zloupotrebu vatrenog oružja, posebno u kontekstu nasilja u porodici, kao i na ulogu i odgovornosti medija i službenika MUP-a u informisanju javnosti o ovom fenomenu. Prezentovan je konačni nacrt Smjernica za službenike MUP-a i policijskih službi za komunikaciju s medijima u slučajevima zloupotrebe vatrenog oružja u rodno zasnovanom nasilju.
- 24. i 25. septembra 2024. u Beogradu održan je 6. Regionalni sastanak Radne grupe za podizanje svijesti (RAR Task Force). Učesnici su istraživali ključnu ulogu mladih u incidentima povezanim sa SALW i naporima u prevenciji. Diskusije su bile usredsređene na buduće inicijative za angažovanje mladih uz analizu prošlih strategija za dosezanje mlade publike tokom protekle decenije, uključujući lični kontakt i ciljane medijske kampanje. Uvidi zasnovani na podacima istaknuti su kao ključni za oblikovanje budućih napora, naglašavajući važnost relevantnih statistika u usmjeravanju akcije.

Aktivnosti na podizanju svijesti bile su ograničene na saopštenja i javna obraćanja policije, kojima se apelovalo na građane da se uzdrže od upotrebe vatrenog oružja tokom novogodišnjih i vjerskih praznika. Međutim, ne postoji analiza troškova koje država snosi zbog povreda izazvanih vatrenim oružjem i pirotehnikom.

SEESAC je pokrenuo kampanju “Slavite srcem, a ne oružjem”, s ciljem da upozori javnost na opasnosti slavljeničkog pucanja i korišćenja pirotehničkih sredstava. Policija je učestvovala u kampanji dijeljenjem sadržaja na društvenim mrežama.

Takođe, svijest o zloupotrebi oružja u kontekstu nasilja u porodici i rodno zasnovanog nasilja je na niskom nivou, a institucionalni odgovor još uvijek nije dovoljno razvijen. Postoji operativni tim za borbu protiv nasilja u porodici i nasilja nad ženama koji redovno zasijeda.

U funkciji je i zajednička baza podataka o porodičnom nasilju, razvijena u saradnji Ministarstva unutrašnjih poslova i Ministarstva rada i socijalnog staranja, koja omogućava automatsku razmjenu podataka o slučajevima nasilja. Baza sadrži ključne informacije o žrtvama, počiniocima, djeci, preduzetim mjerama i stepenu rizika. Ova baza je rezultat integracije socijalnog informacionog sistema (socijalnog kartona) i projekta UNDP-a i EU za rodnu ravnopravnost.

2. Identifikovani izazovi, potrebe i neophodna podrška:

Identifikovane potrebe:

1. **Sistematski pristup podizanju svijesti** kroz ciljanje različitih aktera (institucije, poštanske/kurirske službe, mladi, mediji).
2. **Razvoj i sprovođenje edukativnih kampanja** usmjerenih na specifične vidove zloupotrebe SALW (npr. u kontekstu porodičnog nasilja).
3. **Unapređenje regulative** u vezi sa nadzorom nad proizvođačima eksploziva i propisima o prekurzorima.
4. **Praćenje i evaluacija efekata kampanja** na ponašanje građana i institucija.
5. **Veća dostupnost i analiza podataka**, uključujući i troškove incidenata izazvanih oružjem/pirotehnikom.
6. **Obuka policijskih službenika i službenika za odnose s javnošću** u vezi sa komunikacijom o incidentima zloupotrebe oružja.

Neophodna podrška:

1. **Finansijska i tehnička podrška međunarodnih partnera** (npr. EU, UNDP SEESAC, OEBS) za razvoj i sprovođenje kampanja.
2. **Podrška u izradi i usvajanju regulative** o bezbjednosti i nadzoru nad proizvođačima eksploziva i prekurzorima.
3. **Jačanje kapaciteta i metodološke podrške institucijama** za razvoj, sprovođenje i evaluaciju kampanja za podizanje svijesti.
4. **Regionalna razmjena dobrih praksi i naučenih lekcija**, posebno kroz RAR radnu grupu i druge platforme.
5. **Podrška u analitičkom radu**, uključujući kreiranje studija o socioekonomskim troškovima zloupotrebe oružja.

6. **Razvoj specifičnih smjernica za rad sa medijima** u slučajevima zloupotrebe vatrenog oružja u kontekstu rodno zasnovanog nasilja.

Operativni cilj 5 da se znatno smanji broj vatrenog oružja u nelegalnom posjedu

1. Najznačajnije aktivnosti i zapažanja:

Tokom izvještajnog perioda, nastavljene su aktivnosti usmjerene na podizanje svijesti građana o opasnostima koje nosi nezakonito posjedovanje i upotreba oružja. Kampanja „Poštuj život, vrati oružje“ predstavljala je ključnu komponentu ovih napora, uz redovna saopštenja za javnost i prisustvo u medijima, posebno prilikom informisanja o zapljenama nelegalnog oružja.

U 2024. godini građani su dobrovoljno vratili:

- ukupno vraćeno oružja: **188** komada
- ukupno vraćeno MES: **10** komada
- ukupno vraćeno djelova oružja: **60** komada
- ukupno vraćeno municije različitog kalibra: **2072** komada

Od stupanja na snagu Zakona o oružju do kraja 2024. godine ukupno je dobrovoljno vraćeno:

- ukupno vraćeno oružja: **3058** komada
- ukupno vraćeno MES: **525** komada (od čega 414 ručnih bombi, a ostalo su eksploziv, detonirajuće kapsle, upaljači, granate, ručni raketni bacači, sporogoreći štapin i slično)
- ukupno vraćeno djelova oružja: **1497** komada
- ukupno vraćeno municije različitog kalibra: **62336** komada

Uprava policije je u odnosu na identifikovane događaje povezane sa oružjem privremeno oduzela **1125 komada oružja** od čega **881 komad vatrenog oružja**. Od ukupnog broja oduzetog vatrenog oružja, **278 komada vatrenog oružja bilo je u ilegalnom posjedu građana**.

Oduzeto je i 19 bombi, 121 detonatorska kapisla, 12 211g eksploziva, 3 ručne granate, 3 troblonske mine i 44 udarne kapisle, 55 486 komada municije različitog kalibra.

U Crnoj Gori je tokom 2024 godine registrovano ukupno **708** incidenata u vezi sa vatrenim oružjem, municijom i eksplozivnim napravama:

Krivična djela nedozvoljeno držanje i nošenje oružja i eksplozivnih materija i dr u vezi sa oružjem i eksplozivnim materijama - podaci Uprave policije

Registrovano je **245** kd **nedozvoljeno držanje i nošenje oružja i eksplozivnih materija**. Zbog vršenja ovih krivičnih djela prijavljena su 234 lica, među kojima 63 lica koja su i ranije procesuirana zbog vršenja krivičnih djela. Od navedenog broja krivičnih djela, **7 je izvršeno aktiviranjem eksplozivne naprave ili pronalaskom neaktiviranih improvizovanih eksplozivnih naprava**. Od ovih 7 kd rasvijetljeno je 5.

Registrovana su i **3** kd **nedozvoljena trgovina oružjem i eksplozivnim materijama** i **1** kd **nedozvoljena proizvodnja oružja i eksplozivnih materija**, zbog čega je procesuirano ukupno **4** lica.

U 2024. godini prijavljeno je ukupno 225 predmeta, dok je iz prethodnog perioda ostalo neriješeno 64 prijave, pa je ukupno bilo u radu 289 prijava.

Državni tužioci su u izvještajnom periodu donijeli sljedeće odluke:

- Ukupno odbačaja sa odloženim gonjenjem 46;
- Ukupno podignutih optužnih predloga 106;
- Ukupno podignuto neposrednih optužnica..... .. 14;
- Donijeto naredbi za sprovođenje istraga..... 28;
- Ustupljeno prijava..... 1;
- Riješeno prijava..... 198;
- Neriješeno prijava na kraju izvještajne godine..... 91;
- Neriješeno prijava iz ranijeg perioda..... 11;
- Ukupno optuženja..... 264;
- Riješeno optuženja.....157;
- Neriješeno optuženja na kraju izvještajne godine. 107;

Misija OEBS-a u Crnoj Gori nastavila je pružanje podrške kroz razvoj i osmišljavanje novih kampanja javnog informisanja, sa fokusom na opasnosti od zloupotrebe i širenja malog i lakog oružja, municije i eksploziva. U tom cilju organizovani su planski i tematski sastanci sa članovima Nacionalne komisije za SALW, u cilju strateškog planiranja daljih komunikacijskih aktivnosti. Nastavak kampanje predviđen je nakon usvajanja izmjena i dopuna Zakona o oružju.

U okviru projekta "Jačanje borbe protiv nelegalnog posjedovanja, zloupotrebe i krijumčarenja malog i lakog oružja i municije, i eksploziva u Crnoj Gori", kojeg Misija OEBS-a realizuje u partnerstvu sa Ministarstvom unutrašnjih poslova, sprovedene su aktivnosti usmjerene na jačanje kapaciteta MUP-a za sprovođenje kampanja legalizacije oružja i podizanja svijesti. Nacionalna kampanja legalizacije i dobrovoljne predaje oružja se temelji na amnestijskim odredbama iz Zakona o oružju, pri čemu se očekuje intenziviranje aktivnosti nakon usvajanja novog zakonskog teksta.

Takođe, Radna grupa za podizanje svijesti imala je ključnu ulogu u planiranju i implementaciji aktivnosti koje će pratiti predstojeću kampanju legalizacije. Misija OEBS-a je angažovala stručnu agenciju za razvoj strategije komunikacije i redizajn promotivnog materijala, kao i njegovo prilagođavanje digitalnim kanalima i društvenim mrežama.

2. Identifikovani izazovi, potrebe i preporuke za dodatnu podršku:

- i dalje postoji potreba za intenzivnijom i kontinuiranom kampanjom informisanja javnosti o rizicima od nezakonitog posjedovanja oružja, posebno u kontekstu bezbjednosti u zajednici.
- poželjno je započeti novu kampanju legalizacije i dobrovoljne predaje odmah nakon usvajanja novog Zakona o oružju, uz koordinisanu institucionalnu podršku i jasno definisane poruke javnosti.
- potrebno je dodatno osnažiti odjeljenja i stanice policije u komunikaciji sa građanima, posebno kroz treninge o značaju i efektima legalizacije i dobrovoljne predaje oružja.
- savremeni komunikacijski alati i digitalne platforme trebalo bi da budu u većoj mjeri iskorišćeni kako bi se postigla veća vidljivost kampanja, posebno među mladima.
- neophodna je dalja tehnička podrška za jačanje kapaciteta MUP-a i Komisije za SALW u planiranju i sprovođenju kampanja, kao i u praćenju njihovog efekta kroz evaluacione mehanizme.

Operativni cilj 6: Smanjiti broj viškova i uništiti zaplijenjeno malokalibarsko i lako oružje i municiju

1. Najznačajnije aktivnosti i zapazanja:

Realizacija ovog cilja u 2024. godini zavisila je od dosljedne primjene propisa i poboljšana je kroz aktivnosti usmjerene na izmjene i dopune relevantnih zakona. Doprinos realizaciji cilja dale su i mjere poput redovnog popisa naoružanja državnih organa, sprovođenja kampanje „Poštuj život – vrati oružje!“, kao i druge institucionalne i međunarodno podržane aktivnosti.

Ministarstvo odbrane je nastavilo sa aktivnostima na smanjenju viškova ubojnih sredstava (UbS), kroz neutralizaciju i prodaju viškova, u skladu sa planovima:

Upravljanje viškovima ubojnih sredstava u skladištima Vojske Crne Gore

Jedan od većih bezbjednosnih rizika Crne Gore i dalje je višak ubojnih sredstava koji se nalazi u skladištima Vojske Crne Gore. Ovaj problem je danas znatno manji u odnosu na 2006. godinu, ali je i dalje prisutan.

Ovom informacijom obuhvaćeni su podaci za period od 30.06.2024. godine do 31.12.2024. godine, kao i zbirni podaci o uništavanju viška naoružanja i vojne opreme za period od juna 2006. do decembra 2024. godine.

U periodu od obnove nezavisnosti Crne Gore do 31.12.2024. godine, viškovi ubojnih sredstava u skladištima Vojske Crne Gore smanjeni su za 11.649,57 tona ili 96,67 %. Od količine 11.649,57 tona viškova ubojnih sredstava, 4.085,69 tona je uništeno, 7.129,09 tona je prodato, dok je 434,79 tona donirano partnerskim zemljama.

U periodu od 30.06.2024. godine do 31.12.2024. godine količina viškova ubojnih sredstava smanjena je za 499,54 tona, od čega je 471,81 tona preuzeto od strane kupaca po već ranije zaključenim ugovorima. Uništavanja nije bilo, dok je 27,73 tone donirano.

U skladištima Vojske Crne Gore zaključno sa 31.12.2024. godine nalazi se 400,98 tona viškova ubojnih sredstava, od čega:

- 113,12 tona ubojnih sredstava, u zavisnosti od kvalitativnog stanja, biće predmet: prodaje, uništavanja ili će se koristiti za obuku;
- 287,87 tona će se preventivno uništiti u organizaciji Ministarstva odbrane.

Viškovi ubojnih sredstava se trenutno rješavaju uništenjem kroz dva programa:

ITF program (ITF Enhancing Human Security)

Jedan od programa za rješavanje viškova ubojnih sredstava je projekat sa organizacijom za podršku „ITF Enhancing Human Security” iz Republike Slovenije. Vlada Crne Gore i ITF organizacija Republike Slovenije potpisali su 19. jula 2018. godine Memorandum o razumijevanju o protivminskom djelovanju, uništavanju konvencionalnog naoružanja i fizičkoj bezbjednosti i upravljanju zalihama.

Kroz ovaj program do sada je uništeno 190,27 tona ubojnih sredstava Vojske Crne Gore. U periodu od 30.06.2024. godine do 31.12.2024. godine nije vršeno uništavanje viškova ubojnih sredstava. Važno je napomenuti da ovaj program ima mogućnost dodavanja dodatnih količina viškova sredstava za uništavanje, kao i obezbjeđenja sigurnog skladištenja naoružanja i vojne opreme Vojske, u skladu sa obezbijeđenim novčanim sredstvima.

Preventivno uništavanje- u organizaciji **Ministarstva odbrane** Crne Gore izvršiće se uništavanje 287,87 tona (trupova torpeda i krilatih raketa), po završetku sudskog spora sa privrednim društvom “Cofis Montenegro” d.o.o. Podgorica.

Ministarstvo unutrašnjih poslova tokom 2024. godine, službenici Odsjeka za neeksplozirana ubojna sredstva (NUS), koji djeluje u okviru Direktorata za zaštitu i spašavanje Ministarstva unutrašnjih poslova, realizovali su ukupno 276 operativnih aktivnosti iz svoje nadležnosti. Tom prilikom prikupljeno je više od 18 tona neeksploziranih ubojnih sredstava (NUS), pri čemu je u 11 slučajeva zbog njihove nestabilnosti izvršeno uništavanje na licu mjesta.

U cilju podrške drugim nadležnim institucijama, službenici Odsjeka za NUS pružili su asistenciju službenicima Uprave policije u 87 slučajeva, prilikom transporta predmeta krivičnih djela koji su sadržavali eksplozivna sredstva. Dodatno, u 29 navrata pružena je asistencija Forenzičkom centru tokom vještačenja predmeta krivičnih djela, dok su u dva navrata pružene operativne asistencije službenicima Uprave carina i prihoda, prilikom skeniranja kontejnera u Luci Bar za koje je postojala sumnja da sadrže nedozvoljena eksplozivna sredstva.

U domenu podvodnih aktivnosti, realizovano je 11 operacija prikupljanja NUS-a sa riječnog i morskog dna, dok su tri operacije rezultirale podvodnim uništavanjem NUS-a. Prikupljena i neutralisana sredstva obuhvatala su sve vrste eksplozivnih ubojnih sredstava, uključujući ručne bombe, topovske granate manjeg kalibra, minobacačke i tromblonske mine, kao i avio bombe. Identifikovana sredstva datiraju od perioda Prvog svjetskog rata do ratnih sukoba devedesetih godina prošlog vijeka.

Posebno je važno istaći da su u prethodnom periodu uspješno uklonjena sva preostala minska polja i očišćena sva područja koja su bila kontaminirana kasetnom municijom. Time je Crna Gora postala jedinstvena zemlja u regionu i šire koja više ne bilježi prisustvo ovog oblika eksplozivnog hazarda.

Uprkos značajnim rezultatima, izazov ostaje činjenica da je prisustvo NUS-a zabilježeno na teritoriji gotovo svih opština i naseljenih mjesta u Crnoj Gori.

U cilju povećanja operativne efikasnosti i bezbjednosti službenika, tokom 2024. godine nastavljena je nabavka specijalizovane opreme. Nabavljeno je vozilo za transport NUS-a, oprema za primjenu „Low order“ tehnika, kao i dodatna ronilačka oprema. Ova sredstva su obezbijeđena uglavnom kroz međunarodne projekte, uz podršku Vlade Sjedinjenih Američkih Država i ITF organizacije iz Slovenije.

U Odsjeku za NUS trenutno je zaposleno pet službenika (četiri službenika i jedna službenica), dok je prema važećoj sistematizaciji predviđeno šest radnih mjesta. Planirano je popunjavanje preostalog upražnjenog mjesta u narednom periodu.

Važno je naglasiti da tokom 2024. godine nije bilo evidentiranih incidenata prilikom rukovanja ili uništavanja neeksplozivnih ubojnih sredstava, što potvrđuje visok nivo obučenosti i profesionalizma pripadnika Odsjeka za NUS.

U okviru trogodišnjeg NATO projekta, članovi Tima za NUS prošli su obuke u NATO centru u Češkoj, obuke za rukovanje metaldetektorima u Njemačkoj, te obuke po Međunarodnim standardima deminiranja u IMAS centru u Ženevi. Takođe, obezbijeđeni su detektori za pretraživanje terena i pronalaženje NUS-a, što je značajno unaprijedilo kapacitete MUP-a u ovoj oblasti.

Uprava policije je u toku 2024. godine nastavila sa aktivnostima oduzimanja vatrenog oružja u okviru redovnih policijskih nadležnosti:

- Ukupno je oduzeto **1125** komad oružja, od čega:

Ukupno zaplijenjeno oružja tokom 2024 godine	
Gasno oružje	188
Konvertovano oružje	1
Signalno oružje	4
Vatreno oružje	880
Vazdušno oružje	51
UKUPNO	1124

Ukupno zaplijenjeno vatrenog oružja tokom 2024 godine	
U ilegalnom posjedu	278
U legalnom posjedu	531
Nepoznat status	72
UKUPNO	881

Za izvještajni period nije bilo uništavanja oružja.

Tokom izvještjanog perioda, Ministarstvo unutrašnjih poslova, realizovalo je uništenje NUS-a u ukupnoj količini od 16,5 tona.

Uspostavljanjem funkcionalne fokalne tačke (FFP), te sa razvijenom aplikacijom za praćenje incidenata u vezi sa vatrenim oružjem, omogućeno je preciznije praćenje, evidentiranje i analiziranje podataka.

2. Identifikovani izazovi, potrebe i preporuke za dodatnu podršku:

- Potrebna je kontinuirana podrška za finansiranje uništavanja pravosnažno oduzetog oružja, kao i oružja prikupljenog kroz kampanje dobrovoljne predaje, poput „Poštuj život – vrati oružje!“.
- U planu je realizacija vađenja većih količina NUS-a u periodu 2024–2026, naročito iz rijeka Zete i Morače, kao i u Bokokotorskom zalivu (lokacije Škver – Herceg Novi i Verige – Kotor), gdje se očekuje značajan broj pronalazaka i potreba za tehničkom i ljudskom podrškom
- Potrebna je konstantna podrška u realizaciji uništenja viška UbS MO-VCG

Operativni cilj 7 - da se znatno smanji rizik širenja i preusmjeravanja vatrenog oružja, municije i eksploziva u protivpravne

1. Najznačajnije aktivnosti u 2024. godini

U toku 2024. godine ostvaren je napredak u sprovođenju aktivnosti koje doprinose smanjenju rizika od širenja i preusmjeravanja vatrenog oružja, municije i eksploziva. Posebno se ističe povećanje stepena sigurnosti i bezbjednosti skladišnih objekata, što direktno doprinosi realizaciji ovog cilja. Aktivnosti u ovoj oblasti se nastavljaju s fokusom na izradu operativnih planova za svaku skladišnu lokaciju i unapređenje mjera tehničke zaštite.

Unaprijeđen je sistem redovne kontrole, nadzora i inspekcije nad pravnim licima, preduzetnicima, kao i službenim oružjem i municijom. Misija OEBS-a pružila je tehničku podršku Ministarstvu unutrašnjih poslova i Ministarstvu odbrane u izradi Pravilnika o bezbjednom skladištenju konvencionalne municije.

Ranije je usvojena treća edicija STANAG standarda (AASTP-1), čime su stvoreni uslovi za finalizaciju nacionalnog Uputstva o skladištenju municije i eksploziva. Planirani dokument obuhvata:

- organizacionu strukturu upravljanja municijom,
- pregled važećih propisa,
- međunarodne standarde i preporuke,
- nomenklaturu i kodifikaciju ubojnih sredstava,
- klasifikaciju sredstava po grupama opasnosti i skladištenja,
- klasifikaciju skladišnih objekata.

Ministarstvo odbrane se obratilo Misiji OEBS-a za nastavak podrške u izradi pojednostavljenog i primjenjivog Uputstva za različite nivoe odgovornih lica.

Ministarstvo odbrane i Vojska Crne Gore prepoznaje bezbjednosne rizike koje predstavlja prisustvo zaliha konvencionalne municije, eksplozivnih materija i detonatorskih uređaja, ali nije u mogućnosti da samostalno rješava njihovo zbrinjavanje i uništavanje.

S tim u vezi, Ministarstvo odbrane Crne Gore uputilo je zahtjev za pomoć Organizaciji za evropsku bezbjednost i saradnju (Organisation for Security and Cooperation in Europe – OSCE/OEBS) i drugim međunarodnim organizacijama za odlaganje i uništavanje viškova, kao i za poboljšanje uslova skladištenja.

U skladu sa svojom misijom, OEBS je odgovorio na naš zahtjev uputivši Notu koncepta projekta (Project Concept Note) kojom nas je informisao da će se projekat fokusirati na sljedeće oblasti:

- Podrška i savjetovanje u prenosu međunarodnih iskustava najboljih praksi OEBS-a u odabranim oblastima upravljanja životnim ciklusom: municije, eksplozivnih materija i naoružanja;
- Uspostavljanje nadzora nad zalihama municije;
- Obezbeđivanje vozila sa ADR sertifikatom (vozila za transport opasnih materija).

Na osnovu gore navedenog, proistekao je projekat “Ublažavanje bezbjednosnih rizika za SALW/SCA u Crnoj Gori”, čija realizacija teče od 9.11.2020. godine do 31.12.2026. godine. Opredijeljena novčana sredstva za realizaciju ciljeva ovog projekta iznose 1.988.456 eura, a u prikupljanju novčanih sredstava do sad su učestvovalе sljedeće države (donatori): Njemačka, Mađarska, Austrija, Francuska, Norveška, Slovačka, Švajcarska i Crna Gora.

U cilju realizacije zadataka definisanih pomenutim projektom proistekao je Memorandum o saradnji između Ministarstva odbrane Crne Gore i Misije OEBS u Crnoj Gori, koji je stupio na snagu danom potpisivanja 04.02.2022. godine. U skladu sa članom 4 Memoranduma,

koji definiše oblast saradnje, do maja mjeseca 2024. godine realizovano je opremanje dvije učionice i jedne kancelarije (namještajem, informatičkom opremom i potrošnim kancelarijskim materijalom) u kasarni “Marko Miljanov Popović”, održan je niz teorijskih i praktičnih obuka iz oblasti sigurnog skladištenja ubojnih sredstava i nabavljena je zaštitna protivpožarna odjeća za pripadnike Vojske Crne Gore.

U okviru ovog projekta se u narednom periodu očekuje realizacija obuke za pružanje protivpožarne zaštite na viskorizičnim mjestima kao što su skladišta ubojnih sredstava, vazduhoplovi i plovni objekti koji mogu biti opremljeni naoružanjem i municijom.

Misija OEBS u Crnoj Gori je u novembru 2024. godine donirala dva ADR sertifikovana vozila (dostavivši profakture za vozila u vrijednosti od 549.060,98 € sa PDV-om).

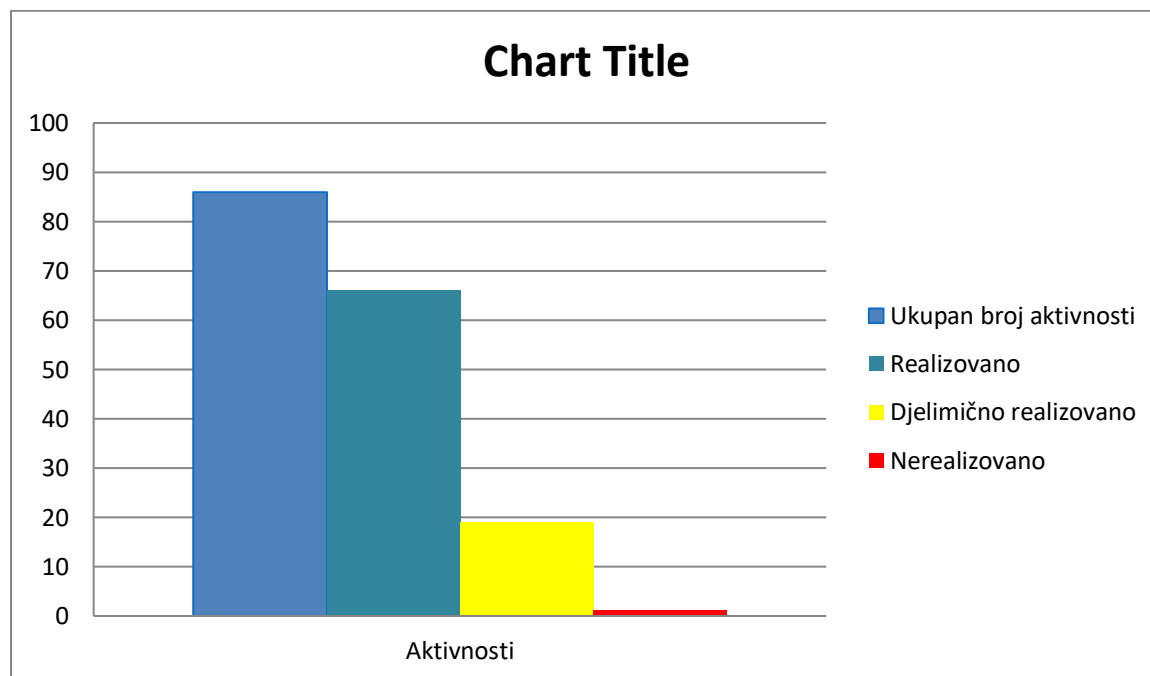
2. Identifikovani izazovi, potrebe i neophodna podrška

Uprkos ostvarenim rezultatima, evidentirani su određeni izazovi koji zahtijevaju dodatnu pažnju i intervenciju. Posebno zabrinjava incident iz septembra 2023. godine kada je iz depoa Višeg suda u Podgorici otuđeno više komada vatrenog oružja, što je ukazalo na ranjivost skladišta pod sudskom nadležnošću.

Potrebno je:

- pojačati nadzor ne samo nad skladištima pravosudnih organa, već i skladištima oružanih snaga i policije. Takođe, pažnju treba usmjeriti na eventualne rizike u vezi sa uvoznim, izvoznim, tranzitnim, pretovarnim i brokerskim pošiljkama oružja, municije i eksploziva.
- potrebno je dodatno raditi na operacionalizaciji principa bezbjednog i odgovornog upravljanja sredstvima tokom cijelog njihovog korisnog vijeka. U tom smislu, potrebna je kontinuirana tehnička i stručna podrška međunarodnih partnera, posebno u pogledu izrade i implementacije operativnih planova, unapređenja infrastrukture i obuke osoblja.

Od ukupno **86 aktivnosti**, koliko je predviđeno da bude realizovano Akcionim planom, 66 su realizovane (76,74%), 19 aktivnosti su djelimično realizovane (22,09%) zbog odredbe kontinuirano, dok jedna predviđena aktivnost nije realizovana (1,16%), što predstavlja visok stepen ispunjenosti ukupno planiranih aktivnosti. Izvještaj pokazuje da se radi na realizaciji svih aktivnosti i da je napredak ostvaren u realizaciji skoro svih aktivnosti.

Akcionim planom **nijesu planirana sredstva**, tako da se ne mogu uporediti planirana i utrošena sredstva, jer su sredstava za izvršavanje aktivnosti uglavnom utrošena iz sredstava partnerske podrške.

II VRIJEDNOST INDIKATORA UČINAKA NAKON PETE GODINE REALIZACIJE JAVNE POLITIKE

a) Status indikatora učinka je sljedeći:

Indikator učinka operativnog cilja 1, da se zakonodavstvo o kontroli naoružanja uspostavi i u potpunosti uskladi s regionalnim okvirom Evropske unije i drugim relevantnim međunarodnim obavezama i da se standardizuje širom regiona - realizovano je 13 od planiranih 18, a vrijednost indikatora učinka je 72,22 %. (pet djelimično ili se realizuju u kontinuitetu)

Indikator učinka operativnog cilja 2, da politike i prakse kontrole naoružanja budu utemeljene na činjenicama i kriminalističko-obavještajnim podacima - realizovano je 18, od planiranih 21, a vrijednost indikatora učinka je 85,71%. (tri djelimično ili se realizuju u kontinuitetu)

Indikator učinka operativnog cilja 3, da se znatno smanje nedozvoljeni tokovi vatrenog oružja, municije i eksploziva, - realizovano je 9, od planiranih 10, a vrijednost indikatora učinka je 90%. (jedna mjera se sprovodi u kontinuitetu)

Indikator učinka operativnog cilja 4, da se znatno smanji snabdijevanje, potražnja i zloupotreba vatrenog oružja kroz povećanje nivoa svijesti o opasnosti oružja, edukaciji, promovisanju kontrole naoružanja i boljoj obaviještenosti - realizovano je 9, od planiranih 13, a vrijednost indikatora učinka je 69,23%. (četiri djelimično ili se realizuju u kontinuitetu)

Indikator učinka operativnog cilja 5, da se znatno smanji broj vatrenog oružja u nelegalnom posjedu - realizovano je 3, od planiranih 7, a vrijednost indikatora učinka je 42,86%. (tri se sprovede u kontinuitetu, jedna nerealizovana)

Indikator učinka operativnog cilja 6, da se smanji broj viška i uništi zaplijenjeno malokalibarsko i lako oružje i municija - realizovano je 3, od planiranih 4, a vrijednost indikatora učinka je 75,00 %. (jedna aktivnost se sprovodi u kontinuitetu)

Indikator učinka operativnog cilja 7, da se znatno smanji rizik širenja i preusmjerenja vatrenog oružja, municije i eksploziva u protivpravne tokove - realizovano je 11, od planiranih 13, a vrijednost indikatora učinka je 84,61%. (jedna aktivnost realizovana djelimično zbog kontinuirane aktivnosti).

b) Analiza uzroka, razloga za nedostizanje željenih vrijednosti indikatora učinaka

U okviru **operativnog cilja 1**, izvršen je popis naoružanja i municije po skladištima državnih organa (MUP, MO, MP), ali detaljna analiza procedura čuvanja, održavanja i sigurnog skladištenja nije dovršena. U proceduri je usvajanje izmjena i dopuna Zakona o oružju (MUP), a zbog potrebe kvalitetnog uređivanja oblasti proizvodnje, još je u izradi Nacrt Zakona o proizvodnji i kontroli oružja i municije (MER), čija realizacija iz 2022. nije završena.

U okviru **operativnog cilja 2**, nije uspostavljena tehnologija za označavanje oružja nakon proizvodnje, jer nedostaje relevantan propis o proizvodnji i obilježavanju (MER).

U okviru **operativnog cilja 3**, aktivnosti na unapređenju kontrole konvencionalnog oružja i uspostavljanju nadzora nad prekursorima su u toku, ali zahtijevaju kontinuitet i dalji razvoj (MUP/UP, MER, UC, MORT).

Za **operativni cilj 4**, mjera podizanja svijesti o zloupotrebi oružja u kontekstu brzih pošiljki i interneta djelimično je realizovana kroz tehničko opremanje i obuke. Održana su dva UNODC sastanka i dogovorena je dinamika za drugu fazu projekta HERMES.. Takođe, potrebna su dodatna poboljšanja u mjerama koje sprječavaju samoubistva vatrenim oružjem i njegovu zloupotrebu u slučajevima rodno zasnovanog nasilja (MUP/UP, MP).

U okviru **operativnog cilja 5**, unaprijeđen je postupak onesposobljavanja oružja kroz izmjene nacрта Zakona o oružju, a onda i propisi za sprovođenje zakona da bi se realizacija mogla dovršiti (MUP).

U okviru **operativnog cilja 6**, uništavanje oružja nije sprovedeno, ali se radilo na prikupljanju oružja, koje su građani dobrovoljno vratili, kao i oružja koje je oduzeto nakon okončanih pravosudnih postupaka (MUP/UP, MO). Iako su aktivnosti na uspostavljanju sistema za upravljanje životnim ciklusom oružja i municije djelimično realizovane, one se nastavljaju i planirane su i za naredni period.

Za **operativni cilj 7**, izvršena je evidencija službenog oružja i municije po skladištima, ali se sistem kontrole mora dalje unaprjeđivati. Ova evidencija je ključna za operativne planove sigurnosti i kapacitete za ispitivanje hemijske stabilnosti eksploziva, za šta se koristi podrška međunarodnih partnera (MUP, MO).

III. TABELARNI PRIKAZ

STRATEŠKI CILJ: Opšti cilj je izgradnja sveobuhvatnog i efikasnog sistema kontrole malokalibarskog i lakog oružja i municije, kroz uspostavljanje zakonodavnog okvira o kontroli naoružanja, smanjenje nelegalnih tokova, širenja i zloupotrebe vatrenog oružja, municije i eksploziva.		
CILJ 1. - do 2023. godine, osigurati da zakonodavstvo o kontroli naoružanja bude uspostavljeno i u potpunosti usklađeno sa regionalnim okvirom Evropske unije i drugim relevantnim međunarodnim obavezama i standardizovano širom regiona		
Indikator učinika	Početna vrijednost 60%	Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta
Izrađena analiza i formirane radne grupe	Zakon o oružju i propisi za njegovo sprovođenje nijesu u potpunosti usklađeni sa regionalnim okvirom Evropske unije i drugim relevantnim međunarodnim obavezama i standardizovani	a) povećan procenat propisa za kontrolu naoružanja potpuno uskladiti; b) procenat usvojenih strateških dokumenata zasnovati na statističkim podacima, sagledavajući specifične potrebe muškaraca,

							žena, dječaka i djevojčica, u svakoj nadležnosti.			
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 1.	Indikator rezultata i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Datum početka	Plani rani datum završetka	Status realizacije RDN	Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Sredstva planirana €	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
Mjera K1.1: Uspostavljanje kompletnog pravnog okvir za borbu protiv svih oblika nezakonitog posjedovanja, trgovine i zloupotrebe vatrenog oružja, municije i eksploziva										
Izraditi nacrt Zakona o oružju, usvojiti, izraditi metodologiju za primjenu, eventualne obuke i analizu	-Zakon o oružju izrađen i usvojen; -izrađena metodologija, eventualne obuke i izvršena analiza.	MUP	2020/I V	2020/I V	- Radna grupa radi na Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o oružju. -Postoji akt o onesposobljavanju oružja koji je potrebno uskladiti nakon usvajanja Zakona o izmjenama i dopunama	2025/II (odloženo zbog _____)	nijesu potrebna finansijska sredstva		budžet	Usvojiti Zakon o oružju i propis za onesposobljavanje, pa nakon toga izvršiti analizu primjene
	Podzakonski akt o onesposobljavanju oružja nije u potpunosti usklađen sa propisom EU	MUP	2021/II	2021/II		2025/III (nije usvojen Zakon)	nijesu potrebna finansijska sredstva		budžet	
		ME	2022/II I	2022/II I						

	Nijesu donijeti svi akti, u sistemu kontrole spoljne trgovine naoružanjem (oružje vojske, policije i dr), opremom i robom dvostruke namjene		2022/I V	2022/I V	Zakona o oružju - obrazovana je radna grupa za izradu zakona o proizvodnji oružja; - Donijet je Zakon o kontroli izvoza robe dvostruke namjene ("Sl. list CG", broj 145/21).					
Mjera K1.2: Osigurati uspostavljanje kompletnog pravnog i regulativnog okvira za proizvođače vatrenog oružja, municije i eksploziva										
Izraditi nacrt i usvajanje propisa za proizvodnju i kontrolu proizvodnje oružja, municije, eksploziva;	-izrađen nacrt i usvojen zakon i propis za sprovođenje za proizvodnju i kontrolu proizvodnje oružja, municije i eksploziva.	ME MUP	2020/II	2020/II	-izrađen je nacrt zakona za proizvodnju i kontrolu proizvodnje oružja i municije, u vezi čega su organizovane radionice. Vlada je u 2023 utvrdila	2025/I 2024/IV	nijesu potrebna finansijska sredstva		budžet i partnerska podrška	

plan sprovođe nja obuke i analiza rezultata.					predlog zakona o Izmjenama i dopunama Zakona o eksplozivnim materijama ("Sl. list CG", br. 49/08, 31/14 i 31/17)					
Mjera K1.3: Potpuno uskladiti zakonodavstvo o kontroli naoružanja sa pravnim okvirom Evropske unije i međunarodnim sporazumima/standardima										
Izrađene tabele usklađeno sti za propise radi usklađiva nja sa pravnim okvirom Evropske unije i međunaro dnim sporazum ima/stand ardima;	-izrađene tabele usklađenosti za propise radi usklađivanja sa pravnim okvirom Evropske unije i međunarodnim sporazumima/s tandardima; - formirana radna grupe ; izrađen nacrt; usvojen zakon i akata za sprovođenje, izvršene obuke	ME,UIP, MO, MUP,MP i drugi nadležni organi	2020/I V 2021/I V	2020/I V 2021/I V	-izrađene su tabele usklađenosti za: Zakon o oružju i dostavljene Evropskoj komisiji, u novembru 2020. godine; - Formirana radna grupa za izradu nacrtu zakona za proizvodnju i kontrolu proizvodnje		nijesu potrebna finansijsk a sredstva		budžet	Usvojiti propis za proizvod nju i kontrolu proizvod nje oružja i municije .

	I analiza rezultata				oružja i municije.					
Mjera K1.4: Osigurati kompatibilnost pravnog okvira za kontrolu naoružanja i time omogućiti operativnu saradnju na svim nivoima										
Izvršana analiza usklađeno sti Zakona o oružju, Zakona o krivičnom postupku, Krivičnog zakonika, Zakona o zaštiti podataka o ličnosti	-izvršena analiza zakona koji se tiču krivičnih djela izvršenih vatrenim oružjem, Krivičnog zakonika i Zakona o krivičnom postupku; -dati prijedlozi nadležnim organima.	MP i drugi nadležni organi	2020/I V 2021/II	2020/I V 2021/II	-izvršena je analiza Krivičnog zakonika i Zakona o krivičnom postupku, u vezi krivičnih djela izvršenim oružjem; - dati su prijedlozi aktivnosti za izmjene i dopune. Izmjene i dopune KZ		nijesu potrebna finansijska sredstva		budžet	

					usvojene u Parlamentu u decembru 2023- usaglašen sa protokolom UN o vatrenom oružju					
Mjera K1.5: Osigurati standarizaciju procedura i praksi u oblasti kontrole naoružanja i istrage vatrenog oružja, municije i eksploziva										
Unaprijeđene kriminalističko-obavještajne evidencije	-unaprijeđene kriminalističko-obavještajne evidencije	UP	2019/II I	kontinuirano	-dopunjene su kriminalističke evidencije koje su osnov za razmjenu podataka (razvrstane po polovima i dr).		nijesu potrebna finansijska sredstva		budžet	
Izvršeno povezivanje i omogućena razmjena podataka	-povezivanje i razmjenu podataka	MUP/UP, ME, MO	2019/II I	2023/I V	Formirana fokalna tačka za vatreno oružje u punom kapacitetu		potrebna su finansijska sredstva i nabavka opreme		budžet	unaprijeđivati razmjenu podataka između državnih organa

Izvršeno analiziran j estanja i procedura čuvanja, održavanj a i sigurnog skladišten ja naoružanj a, municije i eksploziv a državnih organa	-izvršena analiza postojećeg stanja i procedura čuvanja, održavanja i sigurnog skladištenja naoružanja, municije i eksploziva svih državnih organa.	MUP/UP MO,MP	2019/II I	2019/II I	-ekspert OEBS-a izvršio je analize procedura čuvanja, održavanja i sigurnog skladištenja naoružanja i municije svih državnih organa i dao preporuke- usvojena edicija 3 STANAG-a (usvojen novi NATO AASTP-1 standard tokom 2022) koja se odnosi na skladištenje municije i eksploziva, pa su se stekli uslovi da završimo	nijesu potrebna finansijska sredstva	partners ka podrška	
--	--	-----------------	--------------	--------------	---	---	---------------------------	--

					Uputstvo na kojem smo radili u proteklih par godina.					
Propisane procedure čuvanja, održavanja i sigurnog skladištenja naoružanja, municije i eksploziva po lokacijama, municije i eksploziva po lokacijama smještaja, vremenskim i eksploatacionim resursima	-propisane procedure čuvanja, održavanja i sigurnog skladištenja naoružanja, municije i eksploziva po lokacijama; -izvršena obuka službenika u vezi procedura čuvanja, održavanja i skladištenja; -unaprijedene skladišne službene evidencije, -pravna lica koja se bave	MUP/UP MO,MP	2020/I V 2021/I 2021/I	2020/I V 2021/I 2023/I V	-procedura čuvanja, održavanja i sigurnog skladištenja naoružanja i municije po lokacijama djelimično je realizovana; -međunarodni partneri nabavljaju opremu i vrše obuke službenika vojske i policije i opremaju laboratorije. -unaprijedene su skladišne	Kontinuirano	partnerska podrška		budžet	Unaprijediti procedure čuvanja, održavanja i sigurnog skladištenja naoružanja, municije i eksploziva državnih organa, po lokacijama i službene

	prometom elektronski uvezana u sistem.		2021/I V	2023/I V	službene evidencije, -planira se da se pravna lica koja se bave prometom uvežu u sistem.	IV 2025 (kompleksnost i nedostatak kapaciteta				evidencije.
Mjera K1.6.Razmjenjivanje dobre prakse za policijske istražitelje, tužioce, forenzičke vještake i carinske službenike, kao i za službenike koji rade u oblasti kontrole spoljne trgovine naoružanjem										
Obezbijeđena i uspostavljena bolja razmjena dobre prakse kroz SEEFEN, kontrolu izvoza kroz regionalni proces razmjene informacija, razvoj politika kroz	-uspostavljena je bolja razmjena dobre prakse kroz SEEFEN, kontrola izvoza kroz regionalni proces razmjene informacija, razvoj politika kroz Komisiju za malokalibarsko i lako oružje.	ME,MO MVP, UP, UC, KMLO	kontinuirano	kontinuirano	-realizovano je i stalno se unaprjeđuje razmjena dobre prakse, na sastancima za oružje za Jugoistočnu Evropu SEEFEN, kojima prisustvuju: tužioci, istražitelji, graničnici i carinski službenici i balističari;	nijesu potrebna finansijska sredstva		partnerska podrška	Potrebno je stalno unaprjeđivati razmjenu dobre prakse na svim nivoima	

Komisiju za oružje										
organizov ana regionaln a radionica za unaprjeđe nje praćenja i analize rizika, u oblasti kontrole spoljnje trgovine naoružanj em s međunaro dnim partnerim a	-organizovana regionalna radionica na temu unaprjeđenja praćenja i analize rizika, u oblasti kontrole spoljnje trgovine naoružanjem s međunarodni m organizacijam a i institucijama.	ME	2020/II I	2020/II I	međunarodni partneri, organizovali su radionice i sastanke radi unaprjeđenja tanja u oblasti kontrole spoljnje trgovine naoružanjem.		nijesu potrebna finansijska sredstva		partners ka podrška	
CILJ 2. - do 2024. godine, osigurati da politike i prakse kontrole naoružanja budu utemeljene na činjenicama i kriminalističko-obavještajnim podacima										
Indikator učinika			Početna vrijednost 60%				Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta			

a) broj procesuiranih predmeta se povećava; b) broj zaplijenjenog vatrenog oružja, se evidentira u službenim evidencija i isto se uništava; c) određene su kontakt osobe za oružje; d) broj slučajeva među-institucionalne sradnje je unaprijeđen; e) broj slučajeva operativne saradnje je unaprijeđen.	a) 60% b) 60% c) 60% d) 60% e) 60%	a) broj predmeta, pojedinaca i količina zloupotrijebljenog i krijumčarenog vatrenog oružja, municije i eksploziva u kojima je pokrenuta istraga i donijeta presuda u poređenju sa brojem izvještaja o zaplijenama vatrenog oružja, municije i eksploziva nadležnih organa; b) broj slučajeva i količina vatrenog oružja, municije i eksploziva koji su zaplijenjeni unutar granica u poređenju sa brojem slučajeva i količinom vatrenog oružja, municije i eksploziva koji su zaplijenjeni na granici; c)) kontakt osobe za vatreno oružje koje su uspostavljene i funkcionišu u državnim organima u Crnoj Gori; d) broj slučajeva među-institucionalne saradnje na operativnom nivou, uključujući istrage, krivično gonjenje i faze prije suđenja; e) broj slučajeva operativne saradnje, proistekle iz razmjene kriminalističko-obavještajnih i balističkih podataka, u suzbijanju krivičnih djela izvršenih vatrenim oružjem sa nadležnim organima u regionu, državama članicama i agencijama Evropske unije, kao i sa međunarodnim agencijama za sprovođenje zakona;
Mjera K 2.1: Standardizovanje i prikupljanje podataka o vatrenom oružju, prema polu i starosti, u vezi sa zaplijenom legalnog i nelegalnog malokalibarskog i lakog oružja/vatrenog oružja, slučajevima oružanog nasilja, balističkim dokazima i ostalim podacima		

o vatrenom oružju, što će dovesti do periodičnih analiza rizika i procjena opasnosti u vezi sa vatrenim oružjem, municijom i eksplozivima									
Standardi zovane prakse prikupljanja podataka koje se koriste za razvijanje politika, podatke o vatrenom oružju učinjene dostupni m i koordinacija između institucija uspostavljena na većem nivou, da bi se razvile politike zasnovane na činjenica	- standarizovane prakse prikupljanja podataka koje se koriste za razvijanje politika, podaci o vatrenom oružju su dostupni, - koordinacija između institucija uspostavljena na većem nivou, da bi se razvile politike zasnovane na činjenicama i podacima.	MUP/UP, ME,MO, UC;FC;MP, KTMLO	2019/II I	2019/I V	-KTMLO je izvršila analizu i dala preporuke za unaprjeđenje podataka i izvršene su dopune; -prikupljanje podataka se vrši na osnovu upotpunjenih službenih evidencija, godišnje i stalno se unapređuje koordinacija između institucija.		nijesu potrebna finansijska sredstva		budžet

ma i podacima.										
Mjera K2.2: Ojačati aktivnosti dodjeljivanja zadataka, koordinacije i praćenja funkcija kontakt osoba za vatreno oružje kako bi se obezbijedile djelotvorne politike suzbijanja i ublažavanja zloupotrebe, nedozvoljene trgovine i nekontrolisanog širenja vatrenog oružja										
Prakse prikupljanja podataka standardizovane, a koriste se pri razvijanju politika, podaci o oružju su dostupni, a koordinacija između institucija unaprijeđena, radi razvoja politika zasnovanih na činjenica	-KMLO određena ovlašćenja za kreiranje politika u oblasti oružja, kroz održavanje redovnih sastanaka, koji uključuju zainteresovane strane i organizacije civilnog društva za koordinaciju aktivnosti i praćenje izvršavanja; -prikupljeni podaci godišnje, radi	KMLO	kontinuirano	kontinuirano	- KTMLO kreira politike u ovoj oblasti kroz održavanje redovnih sastanaka, koji uključuju zainteresovane strane i civilno društvo, kao i strane organizacije. kordinira aktivnosti i prati izvršavanja; - prikuplja podatke godišnje radi sačinjavanja izvještaja i		nijesu potrebna finansijska sredstva		budžet	

ma i podacima.	vršenja analiza.				vršenja analiza.					
Mjera K2.3: Povećati nacionalne analitičke kapacitete i institucionalizovati analizu podataka o vatrenom oružju										
Poboljšati kapacitete za sprovođe nje zakona u pogledu politika u oblasti oružja su neadekvat ni za vršenje analiza koje bi obezbijed ile sprovođe nje zakona zasnovan o na činjenica ma	-sprovedena radionica o pripremi analize kriminaliteta o krivičnim djelima izvršenim vatrenim oružjem- razvrstanu po polovima; prikupiti podatke, -pripremljena analizu krivičnog djela i prekršaja izvršenog oružjem- razvrstanu po polovima i date preporuke.	UP, MP, sud, tužilaštvo ZZS MUP/UP MP	2020/II I	2020/II I	- organizovana je radionica o analizi kriminaliteta o krivičnim djelima izvršenim oružjem (razvrstana po polovima); -pripremljena je analiza o krivičnim djelima izvršenim oružjem (po polovima) i date preporuke.				Partners ka podrška Partners ka podrška	

Mjera K2.4: Osigurati razmjenu operativnih i strateških informacija, podataka, kriminalističkoobavještajnih podataka i dokaza sa Evropolom, Frontexom i Eurojust

Upostavljanje kontakt osoba za vatreno oružje-shodno aktu o sistematizaciji	-uspostavljene kontakt osobe za vatreno oružje.	MUP/UP MO, ME, UC, KMLO	2019/II	2020/II	-određene su kontakt osobe za vatreno oružje shodno aktu o sistematizaciji Odsjek za kriminalističkoobavještajne poslove		23,847.49 e		partnerska podrška	
Sačinjen SOP za razmjenu operativnih i strateških informacija	-sačinjeni SOP za razmjenu operativnih i strateških informacija	MUP/UP MP, sud, tužilaštvo	2020/I	2020/I	SEESAC je sačinio nacrt SOP za razmjenu operativnih i strateških informacija		nijesu potrebna finansijska	.	partnerska podrška	
Obezbijeđena obavezna razmjena povratnih informacija na nacionalnom i regionalnom	-uspostavljena razmjena povratnih informacija na nacionalnom, pa nakon toga regionalnom nivou, kako bi se poboljšale	MUP/UP MP, tužilaštvo, sud	2020/I	2020/IV	-unaprjeđena je razmjena povratnih informacija na nacionalnom nivou, kao i na regionalnom;	kontinuirano (ovu aktivnost treba stalno unaprjeđivati)	nijesu potrebna finansijska		budžet	unaprjeđivati razmjenu informacija na nacionalnom i regionalnom nivou.da

om nivou, da bi se poboljšale proaktivne istrage	proaktivne istrage									bi se poboljšale proaktivne istrage.
Omogućena regionalna usaglašenja procedura za razmjenu balističkih podataka	-usaglašena procedura za regionalnu razmjenu balističkih podataka	MUP/UP MP, tužilaštvo, sud	2020/II	2020/II	-unaprjeđena je procedura razmjene balističkih podataka, a izvršena je obuka.	kontinuirano (ovu aktivnost treba stalno unaprjeđivati)	nijesu potrebna finansijska		budžet	Unaprijeđivati procedure za razmjenu balističkih podataka
Mjera K2.5: Institucionalizovati sistematično prikupljanje podataka krivičnog pravosuđa (na nivou policije i carine, tužilaštva, sudstva, kaznenih i popravnih institucija)										
Primjena iste metodologije prikupljanja podataka; dobijanje uporedivi	-unaprijeđena metodologija prikupljanja podataka, na osnovu kojih se mogu dobiti uporedivi statistički	MUP/UP MP, sud, tužilaštvo ZZS	2020/I	2020/II	-unaprijeđena je metodologija prikupljanja podataka u svim sektorima za krivično pravosuđe;		nijesu potrebna finansijska sredstva		budžet	unaprijeđivati metodologiju prikupljanja

h statistički h pregleda podataka iz svih sektora za krivično pravosuđe ; izvještaji o procesuiranju krivičnih djela izvršenih oružjem mogu se uporediti.	podaci iz svih sektora za krivično pravosuđe; - godišnji izvještaji o procesuiranju krivičnih djela i prekršaja izvršenih oružjem mogu se uporediti		2021/II	2021/II	-godišnji izvještaji o procesuiranju krivičnih djela i prekršaja izvršenih oružjem mogu se uporediti; godišnje se sačinjavaju i dostavljaju izvještaji Vladi, a polugodišnje partnerima.					nja podataka , na osnovu kojih se mogu dobiti uporediv i statistički podaci iz svih sektora za krivično pravosuđe
Mjera K2.6: Osigurati da se svako pronađeno ili zaplijenjeno vatreno oružje, municija i eksploziv odmah automatski prati (u zemlji i inostranstvu)										
	-svi podaci iz službene evidencije o izgubljenom i ukradenom vatrenom oružju unijeti u	FC, MUP/UP UC, ME	2019/I	kontinuirano	-policija stalno unosi sve podatke o izgubljenom i ukradenom vatrenom oružju u INTERPOLO		nijesu potrebna finansijska sredstva		budžet	

Stalno i ujednačeno vrši se praćenje vatrenog oružja, municije i eksploziva, vrše se analize obilježavanja, informacije su standardizovane, koje se redovno razmjenjuju	INTERPOLO V sistem (iARMS);				V sistem (iARMS);	kontinuirano (ove aktivnosti treba stalno unaprjeđivati)	nijesu potrebna finansijska sredstva		partnerska podrška	
	-usvojeni postupci i procedure za praćenje oružja;	FC, MUP/UP UC, ME	2020/I	2020/I	-unaprjeđuju se postupci i procedure za praćenje oružja;	kontinuirano				
	-sprovedene obuke o identifikaciji i praćenju vatrenog oružja i municije;	FC, MUP/UP UC, ME	2020/II	2020/II	-sprovođe se obuke (za rad na mašini za lasersko označavanje oružja izvršena) i druge;	kontinuirano				
	-obezbijedene tehnologije za identifikaciju i praćenje, oružja, municije i eksploziva (CartWinPro);	FC, MUP/UP UC, ME	2020/II	2020/II	-obezbijedena je tehnologija za identifikaciju i praćenje, oružja (ugrađena mašina za označavanje oružja).	kontinuirano (ovu aktivnost treba stalno vršiti i unaprjeđivati)				

					municije i eksploziva;					
.	-izvršen unos podataka u sistem Trace i date su preporuke u vezi broja korišćenja pregleda slučajeva, -unijeti podaci za identifikaciju vatrenog oružja, municije i eksploziva o svim proizvođačima , -uspostavljena tehnologija za obilježavanje nakon proizvodnje, onesposobljav	FC, MUP/UP UC, ME ME,MUP /UP UC ME	2019/I V 2019/I 2019/I V	2019/I V kontinuirano 2019/I V	-izvršen je unos podataka u sistem Trace i INTERPOLO V sistem i date su preporuke u vezi broja korišćenja -unijeti su podaci za identifikaciju o oružju, municiji i eksplozivu na osnovu dokaza od proizvođača; -nabavljena je mašina za označavanje oružja i izvršena je obuka, a obilježavanje	nijesu potrebna finansijska sredstva nijesu potrebna finansijska sredstva 2025/IV. (aktivnost će se realizovati nakon usvajanja propisa)		partnerska podrška budžet budžet partnerska podrška	uspostaviti tehnologiju za obilježavanje nakon proizvodnje, onesposobljavanja , kao i za označavanje vatrenog oružja	

	anja, kao i za označavanje.				će se uspostaviti nakon donošenja propisa.					
Mjera K 2.7: Potpuno integrisati rodnu i starosnu dimenziju u politike kontrole malokalibarskog i lakog oružja i obezbijediti suštinsko učešće žena u kontroli istog										
Ograničena na integraciju a rodne i starosne perspektive negativno utiču na djelotvornost mjera kontrole oružja. Nedoovoljena zastupljenost žena otežava integrisanje rodne perspektive u politike kontrole	-razvijene mjere i uspostavljene procedure i obezbjeđijena ravnomjerna zastupljenost žena u Komisiji za malokalibarsko i lako oružje i ostalim relevantnim tijelima; - sprovedene obuke o rodnim aspektima oružja/vatrenog oružja za članove/ice Komisije za malokalibarsk	MUP i ostali	2021/I	2022/IV	- razvijene su mjere i uspostavljene su procedure i obezbjeđijena zastupljenost žena u Komisiji za malokalibarsko i lako oružje i ostalim relevantnim tijelima; -sprovedene obuke o rodnim aspektima oružja za članove/ice Komisije za malokalibarsko i lako oružje i sve ostale	nijesu potrebna finansijska sredstva		budžet	Poboljšati mjere i uspostavljati procedure i obezbjeđijedivati ravnomjernu zastupljenost žena u KMLO i ostalim relevantnim tijelima;	
		Nadležni organi i KMLO	2021/I	2022/IV		nijesu potrebna finansijska sredstva		partnerska podrška		

oružja/vatrenog oružja	o i lako oružje i sve ostale institucije zadužene za sprovođenje politika kontrole u ovoj oblasti;				institucije zadužene za sprovođenje politika kontrole u ovoj oblasti;					
CILJ 3. - do 2024. godine, znatno smanjiti nedozvoljene tokove vatrenog oružja, municije i eksploziva										
Indikator učinika		Početna vrijednost 60%				Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta 100%				
a) broj predmeta, pojedinaca i količina zloupotrijebljenog i krijumčarenog vatrenog oružja, municije i eksploziva u kojima je pokrenuta istraga i donijeta presuda se evidentira u službenim evidencijama; b) broj slučajeva i količina vatrenog oružja, municije i eksploziva koji su zaplijenjeni unutar granica u poređenju sa brojem slučajeva i količinom vatrenog oružja, municije i eksploziva koji su zaplijenjeni na granici se evidentira u službenim evidencijama; c) broj prijavljenih slučajeva zaplijene vatrenog oružja, municije i eksploziva na granicama Evropske unije čiji trag vodi do Crne Gore, u poređenju sa brojem vatrenog oružja, municije i eksploziva koji su zaplijenjeni širom Evropske unije, a čiji trag vodi do Crne Gore, ili koji su preusmjereni u		a) 60% b) 60% c) 60% d) 60% e) 60%				a) broj predmeta, pojedinaca i količina zloupotrijebljenog i krijumčarenog vatrenog oružja, municije i eksploziva u kojima je pokrenuta istraga i donijeta presuda u poređenju sa brojem izvještaja o zaplijenama vatrenog oružja, municije i eksploziva nadležnih organa; b) broj slučajeva i količina vatrenog oružja, municije i eksploziva koji su zaplijenjeni unutar granica u poređenju sa brojem slučajeva i količinom vatrenog oružja, municije i eksploziva koji su zaplijenjeni na granici; c) broj prijavljenih slučajeva zaplijene vatrenog oružja, municije i eksploziva na granicama Evropske unije čiji trag vodi do Crne Gore, u poređenju sa brojem vatrenog oružja, municije i eksploziva koji su zaplijenjeni širom Evropske unije, a čiji trag vodi do Crne Gore, ili koji su preusmjereni u protivpravne tokove iz Crne Gore;				

protivpravne tokove iz Crne Gore nije evidentiran; d) broj vatrenog oružja, municije i eksploziva za čiji izvoz su izdate dozvole u Crnoj Gori, a za koje je tokom postupka kontrole nakon isporuke utvrđeno da su preusmjereni u protivpravne tokove nema.							d) broj vatrenog oružja, municije i eksploziva za čiji izvoz su izdate dozvole u Crnoj Gori, a za koje je tokom postupka kontrole nakon isporuke utvrđeno da su preusmjereni u protivpravne tokove;			
Mjera K3.1: Osigurati punu implementaciju i praćenje pravnog, političkog i proceduralnog okvira za suzbijanje nedozvoljene trgovine vatrenim oružem, municijom i eksplozivima										
Unaprijeđena saradnja u okviru strategije za integrisano upravljanje granicom	-uspostavljena koordinacija i razmjena podataka i zajednička analiza između KTLO i tijela nadležnog za integrisano upravljanje granicom, kroz godišnje sastanke;	MUP/UP UC, ME, UBH	2019/I V	2024/I V	-unaprijeđena je je saradnja između KTMLLO i tijela nadležnog za integrisano upravljanje granicom		nijesu potrebna finansijska sredstva		budžet	

Sačinjena i unaprijeđena procedura i kapaciteti za detekciju, analizu, identifikaciju i istrage o vatrenom oružju, municiji i eksplozivima	-sačinjen nacret SOP-a, izvršena međunarodna ekspertiza, usvojene SOP;	MUP/UP FC	2020/II	2020/I V	-sačinjeni su i usvojeni SOP-a za detekciju, analizu, identifikaciju i istrage o vatrenom oružju, municiji i eksplozivima;		partnerska podrška		partnerska podrška	
	-izvršena nabavka opreme i obuka za korišćenje iste.	MUP/UP FC	2020/II	2020/I V	-Misija OEBS-a u CG donirala je opremu i obuke; UNDP i SEESAC su izvršili nabavku opreme za potrebe Forenzičkog centra i Sektora granične policije. UNDP u CG odobrio je projekte u okviru fonda					

					Mape puta, za kontrolu SALW-a.					
Mjera K3.2.Spriječiti nedozvoljenu trgovinu (krijumčarenje, nelegalnu trgovinu i tranzit) vatrenim oružjem, municijom i eksplozivima kroz poboljšane procese, opremu i obuku ciljanih jedinica za sprovođenje zakona										
Obezbijeđena visoka stopa broja stručnog osoblja	-stimulisani stručni službenici	MUP/UP ME,UC, MORT	2019/I	2024/I V	-Izvršeno je nagrađivanje službenika		neznatna finansijska sredstva		Budžet	
Obezbijeđena adekvatna kvaliteta opreme za detekciju vatrenog oružja, municije i eksploziva	-izvršena analiza potreba za opremom za detekciju vatrenog oružja, municije i	MUP/UP UC	2020/I V	2020/I V	-izvršena je analiza potreba za opremom za detekciju vatrenog oružja, municije i eksploziva;	kontinuirano	partnerska podrška		partnerska podrška	

nabavka opreme.	eksploziva, sa preporukama,				-obezbijedena je oprema za MUP za istrage, uviđaje i opremanje laboratorije; -izvršena je obuka službenika.	(ove aktivnosti treba stalno unaprjeđivati)				
Mjera K3.3. Znatno ojačati kontolu, praćenje i sprječavanje protivpravnog preusmjerenja zakonite trgovine kroz unaprjeđenje kapaciteta, procedura i transparentnosti										

Unaprijeđeni mehanizmi kontrole i nadzora konvencionalnog naoružanja i uspostavljeni za prekursor e	-unaprijeđeni mehanizmi kontrole i nadzora konvencionalnog naoružanja, uspostavljeni za prekursore;	MUP/UP ME, UC MORT	2019/I	2024/I V	-djelimično je unaprijeđena kontrola i nadzor oružanja, a nije za prekursore;		nijesu potrebna finansijska sredstva		budžet	mehanizme kontrole i nadzora uspostavi ti za prekursore;
	-uspostavljeni mehanizmi praćenja na nacionalnom nivou;	MUP/UP ME, UC MORT	2019/I	2024/I V	-uspostavljeni su mehanizmi praćenja na nacionalnom nivou, kao i službene evidencije,		nijesu potrebna finansijska sredstva		budžet	unaprijeđiti mehanizme praćenja.
	-ažurirana baza podata o brokerima.	ME	2019/II I	2024/I V	-ažurirana je baza podata o brokerima		nijesu potrebna finansijska sredstva		budžet	

Mjera K3.4. Jačanje postojećih bilateralnih, regionalnih i međunarodnih mehanizama i podsticanje novih vidova dobre prakse za suzbijanje nedozvoljene trgovine vatrenim oružjem

Unaprijeđena Razmjena dobre prakse kroz: KTMLO, RASR, EMPACT, SEEFEN, SEEFEG, RACVIAC, RIEP; EU P2P; SEESAC; EXBS	-razmjena dobre prakse se vrši kroz: KTMLO, RASR, EMPACT, SEEFEN, SEEFEG, RACVIAC, RIEP; EU P2P; SEESAC; EXBS	nadležni organi KTMLO	2019/I	kontinuirano	-razmjena dobre prakse se vrši kroz procese nacionalnih komisija Zapadnog Balkana i druge načine;				partnerska podrška	
	-koristiti međunarodne pomoći i posebne istražne alate koje nude EMPACT i EUROPOL i učestvovati na TAIEX i CEPOL obukama	nadležni organi	2020/I	2020/IV	-koriste se međunarodne pomoći i istražni alati EMPACT-a i EUROPOL-a i učestvuje se na TAIEX i CEPOL obukama.					

CILJ 4. - do 2024. godine, znatno smanjiti snabdijevanje, potražnju i zloupotrebu vatrenog oružja kroz povećanje nivoa svijesti o opasnosti oružja, edukaciju, promovisanje kontrole naoružanja i bolju obaviještenost										
Indikator učinika			Početna vrijednost 60%				Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta 100%			
a) broj incidenata u kojima je korišćeno vatreno oružje i žrtava zloupotrebe vatrenog oružja u svakoj nadležnosti u Crnoj Gori, razvrstan je po polu i starosti; b)stepen zadovoljstva (percepcije) građana u pogledu bezjednosti ili osjećaja sigurnosti u odnosu na zloupotrebe vatrenog oružja razvrstan je po polu i starosti.			a) 60% b) 60% c) 60% d) 60% e) 60%				a) broj incidenata u kojima je korišćeno vatreno oružje i žrtava zloupotrebe vatrenog oružja u svakoj nadležnosti u Crnoj Gori, da bude razvrstan po polu i starosti; b)stepen zadovoljstva (percepcije) građana u pogledu bezjednosti ili osjećaja sigurnosti u odnosu na zloupotrebe vatrenog oružja treba da bude razvrstan po polu i starosti.			
Mjera K4.1: Povećati nivo svijesti licenciranih fizičkih i pravnih lica o opasnosti zloupotrebe i nezakonitog širenja vatrenog oružja, municije i eksploziva										
Povećan nivo svijesti u okviru streljista, lovišta, maloprodajnih objekata, kompanija za obezbjeđenje; institucija naročito o	-formirana radna grupa u vezi opasnosti zloupotrebe i nezakonitog širenja oružja, municije i eksploziva, putem brzih/poštanskih pošiljki i internet portala, radi analize	MUP, PTT, UC	2020/I	2020/I	- Kroz projekat UNODC pod nazivom HERMES usvojeno je Uputstvo i potpisan Memorandum o razumijevanju između Uprave prihoda i carina i Pošta	kontinuirano (opremu treba nabaviti i vršiti obuke, kao i kampanje o štetnim posljedicama)	partnerska podrška		partnerska podrška	Kroz kampanje, povećati nivo svijesti o opasnosti maloprodaje i nezakonitog širenja oružja, municije i

nedozvoljen enoj trgovini koja se vrši preko brzih/ poštanskih pošiljki i internet portala; prevoznika i kurirskih službi o riziku nezakonite trgovine	postojećih zakonskih odredbi i tehničkog opremanja, -izrađena kampanja o podizanju svijesti kroz inter resorske komunikacije;	MUP, PTT, UC	2020/II I	2020/II I	Crne Gore o kontroli i sprečavanju ilegalnog prometa SALW i municije u paketnim i poštanskim pošiljkama. - Od strane misije OEBS- a u CG angažovana je agencija koja je razvila komunikacionu strategiju i plan kampanje.	2024/III	partnerska podrška	partnerska podrška	eksploziv a, putem brzih/poš tanskih pošiljki i internet portal.
Mjera K4.2: Razviti održiva partnerstva radi jačanja promovisanja kontrole naoružanja, bolje obaviještenosti i isticanje poruke									
Unaprijeđena partnerstva između državnih institucija i civilnog društva; povećati	-upućeni poziv civilnom društvu da daju primjedbe i sugestije radi jačanja kontrole naoružanja i	KMLO	2020/II	kontinuirano	-upućeni su pozivi civilnom društvu da daju primjedbe i sugestije radi jačanja		nijesu potrebna finansijska sredstva	budžet	

broj podignutih optužnica i donijetih presuda za zloupotrebu i nedozvoljenu trgovinu oružjem, municijom i eksplozivima, pooštrena kaznena politika koja bi odvrćala potencijalne prestupnike.	bolje obaviještenosti ; -periodično obavještavati o aktivnostima putem medija.				kontrole naoružanja i bolje obaviještenosti -građani se periodično obavještavaju o aktivnostima putem medija, portala i dr. radi jačanja kontrole i bolje obaviještenosti.					
Mjera K4.3: Povećati nivo svijesti javnosti, žena, i muškaraca o opasnosti zloupotrebe, nedozvoljenog posjedovanja i trgovine vatrenim oružjem, municijom i eksplozivima										
Određeni je broj slučajeva	-definisane mjere za stimulisanje	MUP/UP			-definisana je predaja oružja, a					

nedozvoljenog posjedovanja vatrenog oružja koje se ne prijavljuje ; nedostaje usaglašen a metodologija o procjeni broja tog oružja i veliki broj zloupotreba istog.	građana da predaju ili prijave nedozvoljeno posjedovanje vatrenog oružja,	MPR, KMLO	2019/I V	2020/I V	registraciju oružja koje lica posjeduju nezakonito predviđena je izmjenama Zakona o oružju i kroz kampanje;	kontinuirano (ova aktivnost je planirana nakon usvajanja propisa)	partnerska podrška I budžet		budžet	Ovo će se realizovati usvajanjem propisa.
	-definisane mjere koje će doprinijeti suzbijanju samoubistava oružjem i zloupotreba istog u slučajevima rodno zasnovanog nasilja,	MUP/UP MPR, KMLO	2019/I V	2020/I V	-osmišljena i planirana kampanja će doprinijeti suzbijanju svih incidenata izvršnih oružjem.	kontinuirano (ovu aktivnost treba stalno sprovoditi)		budžet i partnerska podrška		

Mjera K4.4: Povećati nivo svijesti i smanjiti zloupotrebu vatrenog oružja u slučajevima nasilja nad ženama, u porodici i drugim oblicima rodno zasnovanog nasilja										
Povećan nivo svijesti o zloupotrebi vatrenog oružja u nasilju u porodici i rodno zasnovanom nasilju i nerazvijeni institucionalni odgovor	-izvršena analiza slučajeva zloupotreba vatrenog oružja u slučajevima nasilja nad ženama, u porodici i drugim oblicima rodno zasnovanog nasilja (teritorijalno), koja sadrži predlog mjera i aktivnosti -prećenje izvršavanja	MP MUP/UP	2020/II	2020/II	-izvršena je analiza zloupotrebe oružja u slučajevima nasilja nad ženama, u porodici i drugim oblicima rodno zasnovanog nasilja; -prati se izvršavanje.				partnerska podrška partnerska podrška	
Mjera K4.5: Poboljšati partnerstvo sa medijima u vezi prekršaja i krivičnih djela izvršenih uz upotrebu vatrenog oružja										

Unaprijeđena saradnja sa medijima o zloupotrebi vatrenog oružja.	-periodično sačinjena obavještenja u pisanim i elektronskim medijima o nasilju uz upotrebu vatrenog oružja;obavješten građanin o značajnim mjerama i aktivnostima u vezi opasnosti zloupotrebe oružja;	/UP KMLO	2020/I V	2020/I V	-stalno se daju obavještenja, u pisanim i elektronskim medijima, o nasilju uz upotrebu oružja, kao i o mjerama i aktivnostima u vezi opasnosti zloupotrebe oružja;	kontinuirano	nijesu potrebna finansijska sredstva			Saradnja sa medijima o zloupotrebi vatrenog oružja je unaprijeđena, ali je treba poboljšati kroz osmišljenu kampanju u „Poštuj život, vrati oružje!, flajere i spotove u pisanim i elektronskim medijima .
	-osmišljena kampanja kroz spotove i flajere;	MUP/UP KMLO	2020/I V	2020/I V	-nastavak kampanje „Poštuj život - vrati oružje!“, je osmišljena uz podršku OEBS-a	kontinuirano	partnerska podrška			
	-poboljšana saradnja sa medijima, učešćem u	MUP/UP KMLO	2020/I V	2020/I V	-poboljšana je saradnja s medijima, učešćem u događajima na		nijesu potrebna finansijska sredstva			

	dogadajima na terenu i drugo.				terenu i radionicom za predstavnike medija i PR službe MUP-a u organizaciji SEESAC					
Mjera K4.6: Poboljšati povjerenje u bezbjednosne institucije kao ustanove zadužene da pruže adekvatnu i jednaku zaštitu za sve kroz aktivnosti koje uključuju zajednicu										
Registracija velikog broja kratkog vatrenog oružja se opravdava ličnom bezbjednošću; neadekvatna obaviještenost zajednice i rad policije u zajednici.	-poboljšano povjerenje građana u bezbjednosne institucije, izvršavanjem propisa i pružanjem usluga na pojednostavljen i efikasan način; -poboljšana obaviještenost zajednice o radu policije u zajednici.	MUP/UP	2019/II	2024/I V	-poboljšano je povjerenje građana u bezbjednosne institucije izvršavanjem propisa i pružanjem usluga na pojednostavljen način, uz manje dokaza; - poboljšana je obaviještenost o radu policije u zajednici.		nijesu potrebna finansijska sredstva		budžet	nastaviti da se unaprjeđuje stepen povjerenja građana u bezbjednosne institucije.
CILJ 5. - do 2024. godine, znatno smanjiti procijenjeni broj vatrenog oružja u nelegalnom posjedu										
Indikator učinika			Početna vrijednost 60%				Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta 100%			

a) broj slučajeva i količina vatrenog oružja, municije i eksploziva koji su zaplijenjeni unutar granica u poređenju sa brojem slučajeva i količinom vatrenog oružja, municije i eksploziva koji su zaplijenjeni na granici je znatno veći; b) broj vatrenog oružja, municije i eksploziva koji su dobrovoljno predati, kao i broj vatrenog oružja koje je legalizovano ili onesposobljeno se stalno povećava..			a) 60% b) 60% c) 60% d) 60% e) 60%			a) broj slučajeva i količina vatrenog oružja, municije i eksploziva koji su zaplijenjeni unutar granica u poređenju sa brojem slučajeva i količinom vatrenog oružja, municije i eksploziva koji su zaplijenjeni na granici; b) broj vatrenog oružja, municije i eksploziva koji su dobrovoljno predati, kao i broj vatrenog oružja koje je legalizovano ili onesposobljeno.				
Mjera K5.1: Znatno povećati broj zaplijenjenog vatrenog oružja, municije i eksploziva										
Unaprijeđeni kapaciteti i oprema za detektovanje vatrenog oružja, municije i eksploziva	-sačinjena analiza potrebne opreme za detektovanje vatrenog oružja, municije i eksploziva, naročito u nelegalnom posjedu; -otpočeti projekti u vezi sa nabavkom opreme	MUP/UP, UC KMLO	2019/I	Kontinuirano	-sačinjena je analiza opreme za detektovanje oružja, municije i eksploziva, kao i procjena potrebnih obuka, uz podršku OEBS-a. - UNODC projekat HERMES koji se odnosi na detekciju oružja i		partnerska podrška			unaprijeđivati detektovanje oružja, municije i eksploziva, naročito u nelegalnom posjedu

					municije u paketnim i poštanskim pošiljkama- završena prva faza, detektovana potrebna oprema. Dobijena saglasnost od međunarodno g povjereničkog fonda za odobrenje sredstava za nastavak projekta i nabavku opreme.					
Mjera K5.2: Osigurati uspostavljanje zakonskih mjera koje omogućavaju legalizaciju vatrenog oružja										
Sprovodo ti kampanju putem medija za akciju dobrovolj ne predaje	-duže vremenski sprovedene kampanje putem medija za akciju dobrovoljne	MUP/UP KMLO	2021/I	Kontinu irano	-sprovedene kampanje putem medija za akciju dobrovoljne predaje	Kontinuira no	partnerska podrška			

i legalizaciju oružja i municije, -propisati ponovo legalizaciju oružja u vrijeme trajanja zakona	predaje i legalizaciju oružja i municije; -propisana legalizacija oružja u vrijeme trajanja zakona				-propisana je legalizacija oružja u periodu od četiri godine od stupanja na snagu Zakona o oružju.		nijesu potrebna finansijska sredstva			
Mjera K5.3: Sistematično koristiti onesposobljavanje za smanjenje nelegalnog posjedovanja vatrenog oružja										
Usklađeni propisi o onesposobljavanju oružja koji su na snazi, sa propisima EU	-unaprijeđen nadzor nad postupkom o onesposobljavanju oružja u skladu sa propisima EU.	MUP	2020/I	2020/I V	-unaprijeđen je nadzor nad postupkom o onesposobljavanju oružja, novim Zakonom o oružju i propisom za njegovo sprovođenje.	kontinuiran o (određena je komisija koja će vršiti kontrolu ove radnje stalno)			budžet i partnerska podrška	
Mjera K5.4: Preregistraciju oružja, obaviti u zakonom propisanom roku i rješavati pitanje naslijeđenog vatrenog oružja										
Obezbijeđena zamjena isprava o oružju, nakon	-izvršena preregistracija oružja, posebno naslijeđenog;	MUP, MZ,	2020/I	2023/I V	-poboljšana je preregistracija oružja, ali nije dovoljno, posebno naslijeđenog;	Sprovodi se u kontinuitet u	nijesu potrebna finansijska sredstva		budžet	-izvršiti preregistraciju oružja, kao i organizo

izmjene i dopune Zakona o oružju, da ne bi došlo do preusmjerenja vatrenog oružja u protivpravne tokove	-organizovane mjesečne akcije za izdavanje ljekarskih uvjerenja, čija je cijena barijera za rješavanje zahtjeva.				-niju organizovane mjesečne akcije za izdavanje ljekarskih uvjerenja, po povoljnijim cijenama za izdavanje isprava o oružju.					vati mjesečne akcije za izdavanje ljekarskih uvjerenja, čija je cijena barijera za podnošenje zahtjeva
CILJ 6. –sistematično smanjiti broj viška i uništiti zaplijenjeno malokalibarsko i lako oružje i municiju										
Indikator učinika		Početna vrijednost 60%				Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta 100%				
a) broj prijavljenog malokalibarskog i lakog oružja/vatrenog oružja, municije i eksploziva koji su konfiskovani ili broj/količina viška naoružanja, municije i eksploziva koji su sistematično uništeni (topljenjem, siječenjem, rastavljanjem, detonacijom idr.) ili eksploziva TNT (iskorišćenog u privredne svrhe) se kontinuirano vrši.		a) 60%				a) broj prijavljenog malokalibarskog i lakog oružja/vatrenog oružja, municije i eksploziva koji su konfiskovani ili broj/količina viška naoružanja, municije i eksploziva koji su sistematično uništeni (topljenjem, siječenjem, rastavljanjem, detonacijom idr.) ili eksploziva TNT (iskorišćenog u privredne svrhe)				
Mjera K6.1: Znatno povećati broj zaplijenjenog vatrenog oružja, municije i eksploziva										

Planirati transparentno uništavanje zaliha službenog vatrenog oružja, municije i eksploziva na ekološki prihvatljiv način;	-sačinjen plan MO, MUP za transparentno uništavanje zaliha službenog vatrenog oružja, municije i eksploziva na ekološki prihvatljiv način,	MUP/UP MO	2019/II	2019/II I	-sačinjen je plan MO, MUP za transparentno uništavanje zaliha službenog vatrenog oružja, municije i eksploziva		nijesu potrebna su finansijska sredstva		budžet	sistematično uništiti viškove zaliha vatrenog oružja, municije i eksploziva; uspostaviti procedure za upravljanje cjelokupnim životnim ciklusom oružja i municije.
	-sistematično uništeni viškovi zaliha službenog vatrenog oružja, municije i eksploziva,	MUP/UP MO	2019/II I	2023/II I	- nije bilo uništavanja zaliha službenog vatrenog oružja.	partnerska podrška				
	-uspostavljene procedure za upravljanje cjelokupnim životnim ciklusom oružja i municije.	MUP/UP MO	2019/I V	2023/I V	-nastavljene su aktivnosti za uspostavljanje procedure za upravljanje životnim ciklusom oružja i	partnerska podrška				

ciklusom oružja i municije					municije, u okviru saradnje s ministarstvo m odbrane R Austrije i podrškom OSCE-a nastavljena je obuka pripadnika VCG i MO.					
Mjera K 6.2: Sistematično i javno uništiti sve količine zaplijenjenog vatrenog oružja, municije i eksploziva										
Periodičn o uništeni zaplijenje no vatreno or užje, municija i eksploziv v, kao i nađeno i predato državi na raspolaga	-uništeno zaplijenjeno vatreno oružje, municija i eksploziv, nađeno i predato državi na raspolaganje, kao i viškovi i zastarjelo i oštećeno	MUP/UP MORT	2019/I V	2025/I V	- od 2015. godine uništeno je zaplijenjeno vatreno oružje, municija i eksploziv, nađeno i predato državi na raspolaganjeu	kontinuiran o	partnerska podrška			uništavat i zaplijenj eno oružje, municiju i eksplozi v, nađeno i predato državi na raspolag

nje, viškovi zastarjelo g i oštećenog službenog oružja i municije, kao i eksploziv.	službeno oružje i municija, kao i eksploziv, na ekološki prihvatljiv način.				kupno je uništeno 5211 komada vatrenog oružja. Tokom 2024. godine nije bilo uništavanja oružja. Odsjek za neeksploziran a ubojna sredstva (NUS) u 11 slučajeva je uništio pronađeni eksploziv na licu mjesta, (zbog njegove nestabilnosti nije ga bilo bezbjedno prevoziti)					anje i viškove zastarjel og i oštećeno g službeno g oružja i municije i eksplozi va
---	---	--	--	--	---	--	--	--	--	---

CILJ 7. – znatno smanjiti rizik širenja i preusmjeravanja vatrenog oružja municije i eksploziva u protivpravne tokove

Indikator učinika	Početna vrijednost 60%	Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta 100%
a) broj objekata za skladištenje malokalibarskog i lakog oružja/vatrenog oružja i pripadajuće municije i eksploziva koji su u skladu sa	a) 60%	a) objekati za skladištenje malokalibarskog i lakog oružja/vatrenog oružja i pripadajuće municije i eksploziva koji su u skladu sa međunarodnim standardima bezbjednosti i

međunarodnim standardima bezbjednosti i sigurnosti da budu rekonstruisani u cilju obezbjeđenja sigurnog i bezbjednog skladištenja se kontinuirano poboljšava.						sigurnosti rekonstruisani u cilju obezbjeđenja sigurnog i bezbjednog skladištenja				
Mjera K7.1: Ojačati kapacitete državnih institucija (vojske, policije, službe za čuvanje šuma, kaznenih institucija) za uspostavljanje sistema inspekcije i upravljanja rokom upotrebe malokalibarskog i lakog oružja i municije										
Uspostavljeni planovi inspekcije oružanih snaga, u skladu sa međunarodnim standardima - za municiju Međunarodnim tehničkim smjernicama o municiji (IATG/NATO)	-unaprijeđen sistem za evidentiranje vatrenog oružja i municije i vođenje službenih evidencija, u koje su unositi podaci o roku trajanja;	MUP/UP MO	2020/I	kontinuirano	-evidencija službenog oružja i municije, ažurirana je po lokacijama i u istoj je evidentirano stanje		partnerska podrška			Stalno unaprijeđivati evidencija službenog oružja i municije;
Uspostavljeni planovi inspekcije oružanih snaga, u skladu sa međunarodnim standardima - za municiju Međunarodnim tehničkim smjernicama o municiji (IATG/NATO)	-unaprijeđen sistem kontrole i nadzora čuvanja oružja i municije;	MUP/MO	2020/II	2020/II I	-unaprijeđeno je vršenje kontrole i nadzora službenog oružja i municije, koji treba unaprijeđivati;	kontinuirano (ovu aktivnost treba stalno unaprjeđivati)	partnerska podrška			-vršiti kontrolu i nadzora službenog oružja i municije;
Uspostavljeni planovi inspekcije oružanih snaga, u skladu sa međunarodnim standardima - za municiju Međunarodnim tehničkim smjernicama o municiji (IATG/NATO)	-izvršena analiza kapaciteta i primjene za				-izvršena je analiza					-izvršiti analizu kapaciteta za ispitivanje hemijske stabilnosti i baruta

zovan sistem upravljanja a rokom trajanja oružja i municije	ispitivanje hemijske stabilnosti baruta i raketnih goriva i dati prijedlozi za unaprjeđenje,				kapaciteta za ispitivanje hemijske stabilnosti baruta i raketnih goriva					raketnih goriva i dati prijedlog za unaprjeđenje
Mjera K7.2: Osigurati da su bezbjedni i sigurni objekti za skladištenje malokalibarskog i lakog oružja/vatrenog oružja i municije izabrani na osnovu identifikovanih potreba i u skladu s međunarodnim standardima										
Obezbijeđenje stepen sigurnosti i bezbjednosti skladišnih objekata za malokalibarsko i lakororužje/vat	-povećan stepen sigurnosti i bezbjednosti skladišnih objekata;	MUP/UP MO	2019/I	2024/I V	-povećan je stepen sigurnosti i bezbjednosti skladišnih objekata.		partnerska podrška			-nastaviti sa aktivnostima da bi se povećao stepen sigurnosti i bezbjednosti skladišnih objekata,
	-sačinjene SOP i operativni planovi bezbjednosti i sigurnosti za svaku skladišnu lokaciju za oružane snage i druge organe;	MUP/UP MO	2019/II	2024/I V	-rade se SOP i operativni planovi bezbjednosti i sigurnosti za svaku skladišnu lokaciju za oružane snage i druge organe, i rekonstruisan		partnerska podrška	200.000 e		-sačiniti SOP i operativne planove bezbjednosti i

eno oružje i municiju bude u skladu sa međunarodnim standardima.	-rekonstruisan objekt Brezovik, u skladu sa glavnim projektom,	MO	2019/II	2024/I V	je objekt Brezovik, a planiran su radovi u skladu s projektom	kontinuirano (ovu aktivnost treba stalno unaprjeđivati)	partnerska podrška	300.000 e		sigurnost i za svaku skladišnu lokaciju za oružane, policiju i druge organe.
	-povećane mjere tehničke zaštite u skladištu „Rogami“,	MUP/UP	2019/II	2024/I V	-povećane su mjere tehničke zaštite u skladištu „Rogami“,		partnerska podrška			
	- izrađen glavni projekat za rekonstrukciju skladišta „Pljevlja,	MO	2019/II	2024/I V	- izrađen je glavni projekat za rekonstrukciju skladišta Pljevlja;		partnerska podrška			
	-izrađen glavni projekat za izgradnju skladišta municije na lokaciji kod Bara.	MOP MO	2019/I	2024/I V	-odustalo se od izgradnje skladišta municije na lokaciji kod Bara;					
	-sačinjena analiza troškova i	državni organi	2020/I	2020/I V	-analiza troškova i		nijesu potrebna finansijska sredstva			

	koristi skladišnih kapaciteta za oružje i municiju				koristi skladišnih kapaciteta za oružje i municiju je urađena za većinu skladišnih lokacija. Cijene troškova su upitne zbog globalnih povećanja troškova					
Mjera K7.3: Unaprijediti kapacitete pravnih lica (proizvodnja, popravljjanje i prepravljjanje oružja, promet, prevoz, sportsko-rekreativno gađanje, osposobljavanje građana, lovišta, fizička zaštita lica i imovine) proizvođača serviseri, maloprodajnih objekata, trgovinskih objekata, streljana, lovišta, privatnih kompanija za bezbjednost, centara za obuku) za uspostavljanje sistema kontrole, nadzora i inspekcije										
Unaprijeđen sistem redovne kontrole, nadzora i inspekcije pravnih lica i	-unaprijeđen je sistem redovne kontrole, nadzora i inspekcije pravnih lica i preduzetnika	ME, MUP/UP UIP	2019/II I	2023/I V	-unaprijeđen je sistem redovne kontrole, nadzora i inspekcije		nijesu potrebna su finansijska sredstva		budžet	nastaviti sa aktivnostima za unaprijeđenje sistema

preduzetnik (proizvodnja, popravljanje i prepravljanje oružja, promet, prevoz, sportsko- rekreativno gađanje, osposobljavan je građana, lovišta, fizička zaštita lica i imovine).					pravnih lica i preduzetnika, jer je povećan broj kontola.					redovnih kontrola, nadzora i inspekcij e pravnih lica i preduzet nika, koje treba redovno vršiti
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

Mjera K7.4: Obezbijediti da se sistematično kontrolišu i prate zalihe vatrenog oružja i municije u državnim organima i kod pravnih i fizičkih lica, kao i da se vrši kontrola, nadzor i procjena istih										
Sačinjena procjenu rizika kojom se određuju prioriteti kontrole, nadzora i inspekcije pravnih i fizičkih lica; niske plate i neadekvatno vrjednovanje službenika i neadekvatno upravljanje	-sačinjena procjena rizika na osnovu koje će se odrediti prioriteti kontrole, nadzora i inspekcije pravnih i fizičkih lica i službenog oružja i municije; -nagrađeni i stimulisani službenici za uspješno izvršavanje zakona za upravljanje zalihama	nadležni organi	2019/I	2024/I V	-priprema se procjena rizika na osnovu koje će se određeni prioriteti kontrole, nadzora i inspekcije pravnih i fizičkih lica i službenog oružja i municije; -upućivani su predlozi za nagrađivanje službenika		nijesu potrebna su finansijska sredstva		budžet	-
		nadležni organi	2019/II	2024/I V			potrebna su neznatna finansijska sredstva			

zaliham naoružanj a i municije	naoružanja i municije.									
---	---------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

IV PREPORUKE ZA NAREDNI PERIOD SPROVOĐENJA

Ovaj strateški dokument donijet je radi izgradnje sveobuhvatnog i efikasnog sistema kontrole malokalibarskog i lakog oružja i municije, kroz uspostavljanje zakonodavnog okvira o kontroli naoružanja, smanjenje nelegalnih tokova, širenja i zloupotrebe vatrenog oružja, municije i eksploziva. Obuhvata oružje namijenjeno za upotrebu vojske i policije – službeno, kao i oružje za civilnu upotrebu, a izvršavanjem aktivnosti doprinosimo bezbjednosti. Postavljeni ciljevi su u velikoj mjeri ispunjeni.

Radi daljeg jačanja sistema kontrole malokalibarskog i lakog oružja i municije, preporučuje se:

- 1. Donošenje izmjena podzakonskih akata**
– Usvojiti Pravilnik o izmjenama i dopunama ili novi Pravilnik o onesposobljavanju oružja, u skladu sa Zakonom o oružju i EU standardima.
- 2. Kompletiranje zakonodavnog okvira za proizvodnju i nadzor**
– Nastaviti rad na uspostavljanju cjelovitog pravnog okvira koji reguliše proizvodnju, kontrolu i nadzor nad proizvodnjom oružja.

3. **Jačanje javne svijesti**
 - Intenzivirati kampanje za podizanje svijesti građana o opasnostima nelegalnog oružja, uz fokus na prevenciju nasilja, posebno u porodici i među mladima.
4. **Unapređenje rada FFP kontakt tačke za vatreno oružje**
 - Nastaviti sa obukama i tehničkim osposobljavanjem FFP kontakt tačke, radi efikasnije međunarodne razmjene informacija i podrške istragama.
5. **Jačanje kapaciteta istražnih organa**
 - Uložiti dodatne napore u osposobljavanje službi za uviđaj, forenziku i krivične istrage, u skladu s EU smjernicama.
6. **Rodno osjetljiv pristup kontroli oružja**
 - Integrisati rodnu perspektivu u sve politike i aktivnosti SALW, kroz obuke, prikupljanje podataka, i mjere za sprječavanje nasilja nad ženama i djecom.
7. **Poboljšanje procesa preregistracije oružja**
 - Posebnu pažnju posvetiti preregistraciji naslijeđenog oružja, uz pojednostavljene procedure i informisanje građana.
8. **Unapređenje upravljanja zalihama oružja i municije**
 - Nastaviti ulaganja u modernizaciju skladišta i bezbjednosne sisteme za službeno oružje (MUP, Vojska, pravosuđe).
9. **Sistematsko uništavanje oružja i municije**
 - Nastaviti aktivnosti uništavanja zaplijenjenog, predatog, nađenog i zastarjelog oružja i municije, uz koordinaciju svih relevantnih institucija i međunarodnih partnera.
10. **Unapređenje inspekcijskog nadzora**
 - Ojačati kapacitete i redovnost kontrole nad pravnim subjektima koji se bave prometom, prepravkom, sportskom upotrebom i fizičkom zaštitom oružja, uključujući i službeno oružje.
11. **Uspostavljanje integrisanog informacionog sistema**
 - Uvezati baze podataka relevantnih institucija (MUP, tužilaštvo, sudovi, carina, vojska) radi efikasnijeg praćenja i kontrole oružja kroz cijeli životni ciklus.
12. **Periodično izvještavanje i evaluacija rezultata**
 - Uvesti mehanizme za redovno izvještavanje o napretku i evaluaciju učinaka Strategije.
13. **Veće uključivanje lokalnih zajednica i civilnog društva**
 - Podsticati saradnju sa lokalnim zajednicama, školama, nevladinim organizacijama i medijima u promociji kulture nenasilja i bezbjednosti.
14. **Unapređenje međunarodne saradnje i razmjene informacija**
 - Ojačati operativnu saradnju sa EUROPOL-om i susjednim državama u oblasti prekogranične kontrole i suzbijanja krijumčarenja